

Zarządzenie nr 16/2023/2024

Dyrektora Szkoły Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

z dnia 14.02.2024 r.

dotyczące: **wprowadzenia Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem- Polityki Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniemw Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie.**

Na podstawie:art. 68 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz.U. z 2023 r., poz. 900 z późn. zm.),w zw. z art. 22b ust. 1 i art. 22c ustawy z dnia 13 maja 2016r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym

§ 1

1. Ustalam i wprowadzam do stosowania **Standardy Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem** w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie w brzmieniu stanowiącym załącznik 1 do niniejszego zarządzenia.
2. Ustalam i wprowadzam do stosowania **Politykę Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem** w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie stanowiącą **I ze Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem** – załącznik 2 do niniejszego zarządzenia.
3. W skład Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie wchodzi zasady, procedury, narzędzia, takie jak :
  - 1) Zasady bezpiecznych relacji personel - dziecko określające, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie
  - 2) Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie,
  - 3) Zasady bezpiecznej relacji dziecko – dziecko (oddział przedszkolny) w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie,
  - 4) Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia,

- 5) Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego,
- 6) Procedura interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego przez pracownika, innego dorosłego, rodzica czy innego małoletniego,
- 7) Procedura zapewnienia bezpiecznych relacji między małoletnim a pracownikami,
- 8) Procedura reagowania i działania w przypadku niewłaściwych relacji między małoletnimi,
- 9) Procedura bezpiecznego korzystania z sieci Internet, urządzeń elektronicznych i reagowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia cyberprzemocy,
- 10) Procedury postępowania w przypadku wykorzystywania seksualnego oraz nękania się fizycznego i psychicznego,
- 11) Plan pomocy małoletniemu,
- 12) Procedury interwencji w przypadku stwierdzenia krzywdzenia dziecka poza oddziałem przedszkolnym,
- 13) Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia dziecka przez nauczyciela/ pracownika oddziału przedszkolnego,
- 14) Procedura zakładania Niebieskiej Karty
- 15) Zasady ochrony danych osobowych- Zasady ochrony wizerunku dziecka
- 16) Zasady rejestrowania wizerunku dzieci do użytku w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie,
- 17) Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka,
- 18) Zasady przechowywania zdjęć i nagrań,
- 19) Zasady dostępu dzieci do internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami,
- 20) Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych,
- 21) Zasady bezpiecznej rekrutacji nowych pracowników,
- 22) Monitoring stosowania Polityki,

- 23) Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności,
- 24) Zasady przeglądu i aktualizacji standardów,
- 25) Zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz dzieciom Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w celu zaznajomienia się z nią i jej stosowania,
- 26) Oświadczenie pracownika szkoły o znajomości i akceptacji Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem,
- 27) Rejestr protokołów interwencyjnych w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie,
- 28) Plan pomocy małoletniemu w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie,
- 29) Ankieta dla pracowników szkoły – monitoring standardów,
- 30) Wykaz placówek udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej na terenie Częstochowy.
- 31) Analiza ryzyka krzywdzenia małoletnich w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

§2

1. Zobowiązuję wszystkich pracowników do zapoznania się z Standardami Ochrony małoletnich obowiązujących w Szkole Podstawowej nr 27 im. Z. Łęskiego oraz złożenie pisemnego oświadczenia o zapoznaniu się z Standardami Ochrony Małoletnich przed Krzywdzeniem - Polityką Ochrony Małoletnich w Szkole Podstawowej im. Z. Łęskiego i zobowiązaniu do jej przestrzegania. Wzór oświadczenia stanowi załącznik do Polityki Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem

§3

1. Zadania związane z prawidłowością ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w szkole realizują wszyscy nauczyciele i pracownicy niepedagogiczni, zatrudnieni w Szkole

Podstawowej nr 27 im. Z. Łęskiego w Częstochowie, a za skuteczne funkcjonowanie Polityki Ochrony Małoletnich odpowiedzialny jest DYREKTOR szkoły oraz KOORDYNATOR Polityki Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem.

2. W ramach wprowadzonych Standardów Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem zostały wprowadzone zarządzenia powołujące osoby odpowiedzialne za prawidłowość realizacji, przestrzeganie Polityki Ochrony Małoletnich przed krzywdzeniem oraz stosowanie ustalonych procedur.

§4

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

Dyrektor
Szkoły Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego
w Częstochowie
(-) *Sylvia Szczygłowska*

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 27
IM. ZYGMUNTA ŁĘSKIEGOW CZĘSTOCHOWIE

Standardy ochrony małych dzieci przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie to cztery zasady, które pozwalają osiągnąć cele główne związane z szeroko pojętą wolnością małych dzieci naszej szkoły od przemocy w sferze fizycznej i psychicznej.

Cele główne wprowadzenia standardów podmiotowo związane z bezpieczeństwem od przemocy małego dziecka w szkole.

Małe dzieci:

- czuje się w szkole w pełni bezpieczny fizycznie i psychicznie,
- zna i zgłasza swoje potrzeby pracownikom pedagogicznym szkoły,
- wie, że najbliższym gronem osób do pierwszego kontaktu są przede wszystkim wychowawcy klas, znani małemu dziecku nauczyciele uczący oraz pedagog i psycholog szkolny,
- komunikuje swoje potrzeby związane z bezpieczeństwem każdemu pracownikowi szkoły w zaufaniu pełnej poufności dla jego problemu.

Cele główne wprowadzenia i obowiązywania standardów wszystkich pracowników szkoły:

- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego małych dzieci w wolności od przemocy fizycznej i psychicznej,
- nabycie i wykorzystywanie umiejętności przez wszystkich pracowników szkoły w zakresie identyfikacji symptomów doświadczenia przez małych dzieci przemocy zarówno w środowisku zewnątrzszkolnym, jak i w szkole,
- sprawne rozpoznawanie przez nauczycieli, specjalistów oraz pracowników niepedagogicznych sytuacji stwarzających ryzyko krzywdzenia małych dzieci,
- znajomość i sprawne wykorzystywanie ścieżki postępowania w przypadku zaobserwowania lub powzięcia informacji o krzywdzeniu małych dzieci szkoły,
- znają inwentarz zachowań niedozwolonych względem małych dzieci, jak również w sposób przejrzysty informują o oczekiwanej reakcji w przypadku obaw o ich bezpieczeństwo.

Cele główne obowiązywania standardów ze względu na organizację i funkcjonowanie szkoły w środowisku lokalnym:

- zapewnienie Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego wizerunku miejsca przyjaznego potrzebom małoletnich, dzięki zapewnieniu bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz środowiska, w którym małoletni znajduje pomoc ze strony wszystkich pracowników szkoły,
- informacja dla środowiska lokalnego o zaangażowaniu wszystkich pracowników Szkoły Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie w profesjonalną ochronę małoletnich przed krzywdzeniem.

STANDARDY OCHRONY MAŁOLETNIH PRZED KRZYWDZENIEM
W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 27 IM. ZYGMUNTA ŁĘSKIEGOW CZĘSTOCHOWIE

WPROWADZENIE

Standard I. POLITYKA

Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie, porządkuje standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz opisuje w jaki sposób będą:

- wdrażane,
- realizowane,
- monitorowane,
- ewaluowane.

Przyjęcie przez szkołę Polityki ochrony małoletnich jest równoznaczne z wprowadzeniem pierwszego z czterech standardów.

Szkoła Podstawowa nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie ustanowiła i wprowadza w życie Politykę ochrony małoletnich.

1. Polityka dotyczy całego personelu (nauczycieli, pracowników, współpracowników, stażystów i wolontariuszy, studentów odbywających praktyki).
2. Rada pedagogiczna, Rada Rodziców, Samorząd Uczniowski zatwierdziła Politykę, a za jej wdrażanie i nadzorowanie odpowiada dyrektor szkoły.
3. Dyrektor wyznaczył osoby odpowiedzialne za realizację i monitoring Polityki.
4. Rola, zadania oraz kwalifikacje osób odpowiedzialnych za realizację i monitoring Polityki są jasno określone.
5. Polityka ochrony małoletnich jasno i kompleksowo określa:
  - zasady bezpiecznej rekrutacji pracowników szkoły,
  - sposób reagowania na przypadki podejrzenia, że małoletni doświadcza krzywdzenia i zasady prowadzenia rejestru interwencji,
  - zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko,
  - zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych,
  - zasady ochrony wizerunku i danych osobowych małoletnich.
6. Polityka jest opublikowana i szeroko promowana wśród wszystkich pracowników szkoły, rodziców i małoletnich, a poszczególne grupy są z nią aktywnie zapoznawane poprzez działania edukacyjne i informacyjne.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. *Dokument Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem jest ustanowiony w szkole.*

2. *Specjaliści i nauczyciele znają metody i narzędzia edukacji małych, dysponują scenariuszami zajęć materiałami edukacyjnymi dla małych z różnych grup wiekowych.*
3. *Specjaliści i nauczyciele znają metody i narzędzia edukacji rodziców w zakresie:*
  - *wychowania małych bez przemocy,*
  - *ochrony małych przed przemocą i wykorzystywaniem,*
  - *ochrony małych przed zagrożeniami w internecie,*
  - *dysponują scenariuszami zajęć, materiałami edukacyjnymi dla rodziców.*
4. *Rodzicom została przekazana wiedza w zakresie ochrony małych przed przemocą, przed zagrożeniami w internecie.*
5. *Rodzice znają standardy ochrony małych obowiązujące w szkole.*

Standard II. PERSONEL

Szkoła Podstawowa nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie monitoruje, edukuje i angażuje swoich pracowników w celu zapobiegania krzywdzeniu małych.

1. W ramach rekrutacji osób pracujących z małymi prowadzona jest ocena przygotowania kandydatów do pracy z małymi oraz sprawdzane są ich referencje.
2. Szkoła uzyskała o każdym kandydacie i pracowniku dane z *Rejestru Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym* oraz informacje z *Krajowego Rejestru Karnego* rejestrów karalności państw trzecich w zakresie określonych przystępstw (lub odpowiadających im czynów zabronionych w przepisach prawa obcego) lub w przypadkach prawem wskazanych oświadczenia o niekaralności.
3. Określone są zasady bezpiecznych relacji całego personelu szkoły z małymi, wskazujące, jakie zachowania są niedozwolone, a jakie pożądane w kontakcie z małymi.
4. Szkoła zapewnia swoim pracownikom podstawową edukację na temat ochrony małych przed krzywdzeniem i pomocy małymi w sytuacjach zagrożenia, w zakresie:
  - rozpoznawania symptomów krzywdzenia małych,
  - procedur interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia,
  - odpowiedzialności prawnej pracowników placówki, zobowiązanych do podejmowania interwencji,
  - procedury „Niebieskiej Karty”.
5. Cały personel szkoły pracujący z małymi i ich opiekunami jest przygotowany, by edukować:
  - małych na temat ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
  - opiekunów na temat wychowania małych bez przemocy oraz chronienia ich przed przemocą i wykorzystywaniem.
6. Personel dysponuje materiałami edukacyjnymi dla małych i dla rodziców oraz aktywnie je wykorzystuje.

Wskaźniki realizacji standardu:

1. Oświadczenie dyrektora szkoły o złożeniu oświadczeń przez pracowników placówki.
2. Wykaz szkoleń i listy obecności.

Standard III. PROCEDURY

W Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie funkcjonują procedury zgłaszania podejrzenia oraz podejmowania interwencji w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego.

1. Szkoła wypracowała procedury szczegółowe opisujące ścieżkę postępowania pracowników szkoły w sytuacji krzywdzenia małoletniego lub zagrożenia jego bezpieczeństwa ze strony personelu, członków rodziny, rówieśników i osób obcych.
2. Szkoła dysponuje danymi kontaktowymi lokalnych instytucji i organizacji, które zajmują się interwencją i pomocą w sytuacjach krzywdzenia małoletnich tj.:
  - a) Komenda Miejska Policji tel. **47 85 812 00**
  - b) Sąd Rodzinny tel. **34 36 44 100, 34 37 79 900**
  - c) Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Punkt Interwencji Kryzysowej **34/3343325, 34/3343327**
  - d) Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej **34/3663121**
  - e) Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej **34/3724200**
  - f) Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych (Północ) **739212739, 34/3622424**
Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych (Południe) **34/3619434**
3. Dane kontaktowe do instytucji wymienionych powyżej są udostępnione wszystkim pracownikom.
4. W szkole wyeksponowane są informacje dla małoletnich na temat możliwości uzyskania pomocy w trudnej sytuacji, w tym numery bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży.

Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna).

Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 17⁰⁰–21⁰⁰) oraz **tel. 800 12 00 02** (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18⁰⁰–22⁰⁰).

Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info. Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez **SKYPE: pogotowie. niebieska. linia** ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

Ogólnokrajowa Linia Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900

Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226

Wskaźniki realizacji standardu:

1. W każdej klasie/grupie zostały przeprowadzone zajęcia nt.:
  - ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,
  - unikania zagrożeń w internecie – w wymiarze co najmniej godziny lekcyjnej.
2. W szkole, w miejscach dostępnych dla małoletnich wywieszono są informacje nt.:
  - praw dziecka,
  - numerów bezpłatnych telefonów zaufania dla dzieci i młodzieży,

- *jak szukać pomocy w przypadku krzywdzenia*
- *zasad ochrony przed przemocą i wykorzystywaniem,*
- *zasad bezpieczeństwa w internecie.*
- 3. *Specjaliści dysponują materiałami edukacyjnymi dla małoletnich (ulotki, broszury, książki).*
- 4. *Nauczyciele i małoletni są poinformowani o dostępności tych materiałów.*
- 5. *Małoletni znają standardy ochrony małoletnich (treści ich dotyczące).*

Standard IV. MONITORING

Szkoła Podstawowa nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie monitoruje i okresowo weryfikuje zgodność prowadzonych działań z przyjętymi standardami ochrony małoletnich.

1. Przyjęta Polityka ochrony małoletnich jest weryfikowana – przynajmniej raz w roku, ze szczególnym uwzględnieniem analizy sytuacji związanych z wystąpieniem zagrożenia bezpieczeństwa małoletnich.
  2. W ramach weryfikacji Polityki szkoła konsultuje się z organami statutowymi tj.:
    - Samorządem Uczniowskim,
    - Radą Rodziców.

Wskaźniki realizacji standardu:

Co rok opracowane jest sprawozdanie z oceny realizacji standardów ochrony małoletnich w szkole.

Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

Preambuła

Wszyscy pracownicy Szkoły Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego podejmują działania w celu ochrony godności małoletniego i poszanowania jego praw, wzmacniania bezpieczeństwa szczególnie w odniesieniu do ochrony przed przemocą. Dobro małoletniego jest priorytetem naszej pracy. Zarządzenia i procedury zawarte w niniejszym dokumencie są podstawą do osiągnięcia celu, a każdy pracownik zobowiązany jest do ich przestrzegania i realizowania zgodnie z obowiązującym prawem i przepisami wewnętrznymi.

Rozdział I

Objaśnienie terminów

1. **Małoletnim/dzieckiem** w świetle polskiego prawa jest każda osoba do ukończenia 18 roku życia.
2. **Pracownikiem szkoły** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
3. **Personel** to każdy pracownik szkoły, bez względu na formę zatrudnienia, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi.
4. **Opiekunem małoletniego** jest osoba uprawniona do reprezentacji małoletniego, w szczególności jego przedstawiciel ustawowy (rodzic, opiekun prawny) lub inna osoba uprawniona do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu (w tym rodzina zastępcza).
5. **Inna osoba** to osoba nie będąca pracownikiem szkoły ani opiekunem małoletniego.
6. **Wyrażenie zgody przez rodzica/opiekuna** małoletniego rozumie się jako zgodę co najmniej jednego z rodziców/opiekunów. W przypadku braku porozumienia między rodzicami/opiekunami małoletniego należy poinformować ich o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd.
7. Przez **krzywdzenie** małoletniego należy rozumieć popełnienie czynu zabronionego lub czynu karalnego wpływającego na szkodę małoletniego przez jakąkolwiek osobę, w tym pracownika szkoły, jego rodziców/opiekunów lub zagrożenie dobra małoletniego, w tym jego zaniedbywanie.
8. **Przemoc fizyczna** jest to celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
9. **Przemoc psychiczna** to powtarzające się poniżanie, upokarzanie i ośmieszanie małoletniego, wciąganie małoletniego w konflikt osób dorosłych, manipulowanie nim, brak odpowiedniego wsparcia, uwagi i miłości, stawianie mu wymagań i oczekiwań, którym nie jest w stanie sprostać.
10. **Przemoc seksualna** to angażowanie małoletniego w aktywność seksualną przez osobę dorosłą. Wykorzystywanie seksualne odnosi się do zachowań z kontaktem

fizycznym (np. dotykanie małoletniego, współżycie z małoletnim) oraz zachowania bez kontaktu fizycznego (np. pokazywanie małoletniemu materiałów pornograficznych, podglądanie, ekshibicjonizm). Przemoc ta może być jednorazowym incydentem lub powtarzać się przez dłuższy czas.

11. **Zaniedbywanie** to niezaspokajanie podstawowych potrzeb materialnych i emocjonalnych małoletniego przez rodzica lub opiekuna prawnego, brak zapewnienia mu bezpieczeństwa, odpowiedniego jedzenia, ubrań, schronienia, opieki medycznej, brak nadzoru w czasie wolnym oraz odpowiedniej opieki podczas wypełniania obowiązku szkolnego. Według Światowej Organizacji Zdrowia krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody małoletnich i/lub zakłócają ich optymalny rozwój.
12. **Osoba odpowiedzialna za internet** to wyznaczony przez dyrektora szkoły pracownik, sprawujący nadzór nad korzystaniem z internetu przez małoletnich na terenie szkoły oraz nad bezpieczeństwem małoletnich w internecie.
13. **Osoba odpowiedzialna za Politykę/koordynator Politykiochrony małoletnich przed krzywdzeniem** to wyznaczony przez dyrektora pracownik sprawujący nadzór nad realizacją Polityki ochrony małoletnich w szkole.
14. **Dane osobowe** małoletniego to wszelkie informacje umożliwiające identyfikację małoletniego.
15. **Zespół interdyscyplinarny** to zespół powoływany przez władze samorządowe (wójta, burmistrza albo prezydenta miasta) w ramach realizowania przedsięwzięć na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W skład zespołu wchodzi przedstawiciele jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia oraz organizacji pozarządowych. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi także kuratorzy sądowi. Mogą w nim ponadto uczestniczyć prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż wymienione.
16. **Zespół interwencyjny** zespół powołany przez dyrektora szkoły w skomplikowanych przypadkach. W skład zespołu wchodzi: osoba odpowiedzialna za Politykę ochrony małoletnich, pedagog, psycholog, nauczyciele uczący dziecko, dyrektor, pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu małoletniego.

Rozdział II

Rozpoznawanie czynników ryzyka krzywdzenia małoletnich i reagowanie na nie

1. Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę na czynniki ryzyka i symptomy krzywdzenia małoletnich.
2. Uwagę pracownika powinny zwrócić przykładowo następujące zachowania:
  - Małoletni ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić.

- Podawane przez małego wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne. Mały często je zmienia.
  - Pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne.
  - Mały nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody.
  - Mały wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła.
  - Mały boi się rodzica lub opiekuna.
  - Mały boi się powrotu do domu.
  - Mały jest bierny, wycofany, uległy, przestraszony.
  - Mały cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości.
  - Mały moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób.
  - Nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania małego.
3. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko i dziecko – dziecko.
  4. Pracownicy mają dostęp do wykazu placówek udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej. Wykaz placówek stanowi *załącznik nr 6*.

Zasady bezpiecznych relacji personel – dziecko określające, jakie zachowania są niedozwolone w kontakcie z dzieckiem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

Główną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra małego i w jego najlepszym interesie. Personel traktuje małego z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. **Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małego w jakiegokolwiek formie.** Personel realizując te cele działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Relacje personelu z dziećmi

Personel jest zobowiązany do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Personel działa w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.

Komunikacja z dziećmi

- 1) W komunikacji z dziećmi należy zachować cierpliwość i szacunek.
- 2) Należy słuchać uważnie dzieci i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku i danej sytuacji.
- 3) Nie wolno zawstyżać, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka. Nie wolno krzyknąć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
- 4) Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących dziecka wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych dzieci. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.

- 5) Podejmując decyzje dotyczące dziecka, należy poinformować je o tym i brać pod uwagę jego oczekiwania.
- 6) Należy szanować prawo dziecka do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności w celu ochrony dziecka, należy wyjaśnić mu to najszybciej jak to możliwe.
- 7) Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z dzieckiem na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
- 8) Nie wolno zamykać się z dzieckiem/ucznem w odosobnionym miejscu. Jeżeli zachodzi konieczność porozmawiania na osobności z dzieckiem, zawsze musi to odbywać się w obecności osoby trzeciej (nauczyciela, pracownika).
- 9) Podczas zajęć indywidualnych i konsultacji indywidualnych z uczniem/dzieckiem należy zadbać, aby drzwi były uchylone, a termin i miejsce tych zajęć i konsultacji było znane dla wszystkich pracowników szkoły.
- 10) Nie wolno zachowywać się w obecności dzieci w sposób niestosowny. Obejmuje to używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dziecka relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- 11) Jeśli dzieci czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć nauczycielowi lub wskazanej osobie (w zależności od procedur interwencji, jakie przyjęła szkoła) i mogą oczekiwać odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.

Działania z dziećmi

- 1) Nie jest dopuszczalne ujawnianie danych wrażliwych dotyczących dziecka, wyszczególnionych w art. 9 ust. 1 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119, poz. 1), obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych oraz przetwarzania danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności lub orientacji seksualnej tej osoby.
- 2) Należy doceniać i szanować wkład dzieci w podejmowane działania, aktywnie je angażować i traktować równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- 3) Należy unikać faworyzowania dzieci.
- 4) Nie wolno nawiązywać z dzieckiem jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje

to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.

- 5) Nie wolno utrzymywać wizerunku dziecka (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków dzieci, jeśli dyrektor szkoły nie został o tym poinformowany, nie wyraził na to zgody i nie uzyskał zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych dzieci.
- 6) Nie wolno proponować dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności dzieci.
- 7) Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dziecka, ani rodziców opiekunów prawnych dziecka.
- 8) Nie wolno wchodzić w relacje jakiegokolwiek zależności wobec dziecka lub rodziców/opiekunów dziecka, które mogłyby prowadzić do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych podarków związanych ze świętami w roku szkolnym, np. kwiatów, prezentów składkowych czy drobnych upominków.
- 9) Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie dziecka przez pracownika lub pracownikiem przez dziecko, muszą być raportowane dyrektorowi. Jeśli jesteś ich świadkiem należy reagować stanowczo, ale z wyczuciem, aby zachować godność osób zainteresowanych.

Kontakt fizyczny z dziećmi

Każde przemocowe działanie wobec dziecka jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z dzieckiem może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek dziecka, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny. Nie można jednak wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego, ponieważ zachowanie odpowiednie wobec jednego dziecka może być nieodpowiednie wobec innego. Zawsze należy się kierować swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję dziecka, pytając je o zgodę na kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez dziecko lub osoby trzecie.

- 1) Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej dziecka.
- 2) Nigdy nie wolno dotykać dziecka w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- 3) Zawsze należy być przygotowany na wyjaśnienie swoich działań.
- 4) Nie wolno angażować się w takie aktywności jak taskotanie, udawane walki z dziećmi czy brutalne zabawy fizyczne.
- 5) Należy zachować szczególną ostrożność wobec dzieci, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że dziecko będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach

powinno się reagować z wyczuciem, jednak stanowczo i pomóc dziecku zrozumieć znaczenie osobistych granic.

- 6) Kontakt fizyczny z dzieckiem nigdy nie może być niejawnym bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. W przypadku bycia świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub dzieci, zawsze trzeba poinformować o tym osobę odpowiedzialną i/lub postąpić zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- 7) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec dziecka, należy unikać innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z dzieckiem. Dotyczy to zwłaszcza pomagania dziecku w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety. Należy zadbać o to, aby w każdej z czynności pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba.
- 8) Podczas, dłuższych niż jednodniowe, wyjazdów i wycieczek niedopuszczalne jest spanie z dzieckiem w jednym łóżku lub w jednym pokoju.

Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady kontakt z dziećmi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć celów edukacyjnych lub wychowawczych.

- 1) Nie wolno zapraszać dzieci do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy. Obejmuje to także kontakty z dziećmi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e – mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- 2) Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z dziećmi i ich rodzicami/opiekunami poza godzinami pracy są kanały służbowe (e – mail, telefon służbowy).
- 3) Jeśli zachodzi konieczność spotkania z dziećmi poza godzinami pracy, należy poinformować o tym dyrektora szkoły, a rodzice/opiekunowie prawni dzieci muszą wyrazić zgodę na taki kontakt.
- 4) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli dzieci i rodzice/opiekunowie dzieci są osobami bliskimi wobec członka personelu) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych dzieci, ich rodziców/opiekunów.

Bezpieczeństwo online

Należy mieć świadomość cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy, ale także własnych działań w internecie. Dotyczy to lajkowania określonych stron, korzystania z aplikacji randkowych, na których można spotkać dzieci, z którymi prowadzi się zawodowe działania, obserwowania określonych osób/stron w mediach społecznościowych i ustawień prywatności kont. Jeśli profil jest publicznie dostępny, dzieci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w cyfrową aktywność. W trakcie lekcji osobiste urządzenia elektroniczne powinny być wyłączone lub wyciszone, a funkcjonalność bluetooth wyłączona na terenie szkoły.

4. Złamanie wymienionych zasad jest podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

5. Pracownicy znają zasady relacji dziecko – dziecko .

Zasady bezpiecznych relacji dziecko – dziecko w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

- 1) Szanujemy wszystkich kolegów/koleżanki bez względu na ich wiek, rasę, kolor skóry, pochodzenie płeć, niepełnosprawność, język, religię, poglądy polityczne lub inne, status majątkowy, orientację seksualną, poziom umiejętności.
- 2) Reagujemy na każde obraźliwe, niewłaściwe, dyskryminacyjne zachowanie lub słowa.
- 3) Reagujemy na wszelkie formy zastraszania i nietolerancji wśród kolegów.
- 4) Nie prowokujemy nieodpowiednich kontaktów, sytuacji zagrażającej zdrowiu psychicznemu i fizycznemu.
- 5) Nie stosujemy w żadnym wypadku przemocy fizycznej i psychicznej.
- 6) Szanujemy swoją prywatność.
- 7) Właściwie korzystamy z mediów społecznościowych, zgodnie z kulturą osobista, nie stosując obraźliwych komentarzy, nie udostępniamy zdjęć, które mogłyby zagrozić dobru lub wyrządzić krzywdę.
- 8) Nie publikujemy zdjęć ani innych informacji o kolegach, koleżankach i ich rodzinach w osobistych mediach społecznościowych lub stronach internetowych bez ich zgody.
- 9) Dzielimy się swoimi obawami dotyczącymi bezpieczeństwa i dobrego samopoczucia z dyrektorem szkoły oraz innymi nauczycielami, pedagogiem, psychologiem.
- 10) Podczas przebierania się na zajęcia wychowania fizycznego w szatni nie prowokujemy do zaistnienia sytuacji zagrażającej życiu lub zdrowiu fizycznemu, jak i psychicznemu oraz szanujemy swoją prywatność.
- 11) Jesteśmy prawdomówni i odpowiedzialni.
- 12) Ponosimy odpowiedzialność za siebie i swoje czyny.
- 13) Przyznajemy się do swojej winy.
- 14) Obiektywnie oceniamy konfliktowe sytuacje.
- 15) O niebezpiecznych zdarzeniach natychmiast informujemy nauczyciela lub inne dorosłe osoby.
- 16) Nie oskarżamy innych, nie wyłudźmy pieniędzy i nie przywłaszczamy sobie żadnych cudzych rzeczy.
- 17) Nie nosimy do szkoły niebezpiecznych przedmiotów (scyzoryków, noży, zapalek, ostrych narzędzi).
- 18) Jeżeli przynosimy do szkoły kosztowne przedmioty to ponosimy za nie odpowiedzialność.
- 19) Nie uczestniczymy, ani nie inspirujemy lekkomyślnych zabaw, które mogą zagrażać naszemu zdrowiu lub innym osób.
- 20) Nie bijemy innych i nie prowokujemy ich, nie wymuszamy, nie grozimy, nie szantażujemy, nie zabieramy i nie niszczyliśmy cudzej własności.
- 21) Staramy się być koleżeńscy – nie ujawniamy powierzonych tajemnic (chyba, że tajemnice te zagrażałyby bezpieczeństwu ucznia lub innych osób).
- 22) Nie wyśmiewamy się z innych dzieci i ich nie obgadujemy.
- 23) Nie dyskutujemy na temat rodziców kolegów.

Zasady bezpiecznej relacji dziecko – dziecko (oddział przedszkolny) w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

Przedszkolak ma prawo:

- 1) Uczestniczyć we wszystkich formach aktywności proponowanych przez przedszkole.
- 2) Przebywać w warunkach zapewniających bezpieczeństwo.
- 3) Bawić się i wybierać towarzyszy zabaw.
- 4) Mieć i wyrażać swoje zdanie.
- 5) Prosić o to czego chce, ale nie żądać tego.
- 6) Podejmować decyzje i ponosić ich konsekwencje.
- 7) Zdobywać wiedzę i umiejętności, badać i eksperymentować.
- 8) Popęłniać błędy i zmieniać zdanie.
- 9) Do swojej prywatności, samotności i niezależności.
- 10) Do nienaruszalności cielesnej.
- 11) Do pomocy nauczyciela w sytuacjach trudnych dla niego.
- 12) Do snu i wypoczynku jeśli tego potrzebuje.

Z prawami idą w parze obowiązki na miarę możliwości wiekowych dziecka przedszkolnego. Dziecko musi zrozumieć, że funkcjonowanie w grupie przedszkolnej nie polega tylko na braniu od innych, ale także na dawaniu czegoś od siebie drugiej osobie.

Zasady i obowiązki funkcjonujące w grupie przedszkolnej

- 1) Spokojnie przebieramy się w miejscu wyznaczonym przez nauczyciela.
- 2) Pamiętamy, aby pomagać kolegom, którzy potrzebują pomocy.
- 3) Nie zabieramy i nie przenosimy rzeczy z innych półek.
- 4) Wchodząc do sali witamy się mówiąc dzień dobry, a wychodząc do widzenia.
- 5) Bezpiecznie poruszamy się po sali – nie biegamy.
- 6) Używamy słów: proszę, przepraszam, dziękuję.
- 7) Mówimy spokojnym głosem.
- 8) Dzielimy się materiałami i zabawkami z innymi dziećmi.
- 9) Utrzymujemy porządek w miejscu zabawy - po skończonej zabawie, sprzątamy zabawki i odkładamy je na swoje miejsce.
- 10) Zachowujemy się po cichu, gdy inni pracują lub odpoczywają.
- 11) Nie bijemy innych dzieci.
- 12) Przestrzegamy ustalonych zasad podczas zabawy.
- 13) Sztućcami i innym sprzętem posługujemy się bezpiecznie i kulturalnie, według ustalonych zasad.
- 14) Kiedy czekamy na posiłek nie bawimy się sztućcami, by nie zrobić krzywdy sobie bądź koledze obok.
- 15) Jemy w ciszy – nie rozmawiamy, gdyż rozmowa w czasie jedzenia może być przyczyną zadławienia.

- 16) Ze szkolnego placu zabaw korzystamy zgodnie z regulaminem.
- 17) Nie sypimy piaskiem w kolegów i koleżanki.
- 18) Zgłaszamy chęć skorzystania z toalety nauczycielowi. Podczas zabaw na świeżym powietrzu dziecko idzie z nauczycielem / opiekunem grupy do toalety.
- 19) Nie rozmawiamy z osobami znajdującymi się poza placem zabaw (tj. za ogrodzeniem).
- 20) Schodzimy ze schodów trzymając się poręczy, nie przepychamy się i nie popychamy.
- 21) Nie oddalamy się od nauczyciela.

Rozdział III

Osoby odpowiedzialne za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu i udzielenie mu wsparcia

1. Osobą odpowiedzialną za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu jest koordynator Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
2. Osobą prowadzącą rejestr spraw zgłaszanych jest koordynator Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.
3. W przypadku stwierdzenia krzywdzenia koordynator we współpracy z wychowawcą, zespołem nauczycieli i specjalistów pracujących z małoletnim udziela mu wsparcia psychologicznego – pedagogicznego na terenie szkoły we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradnią psychologiczno – pedagogiczną lub specjalistyczną, jeżeli zachodzi taka potrzeba.
4. Pracownicy monitorują sytuację i dobrostan dziecka.

Rozdział IV

Sposób dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów lub zdarzeń zagrażających dobru małoletniego

1. Z każdego przypadku zdarzenia zagrażającego dobru małoletniego sporządza się protokół interwencji (*Załącznik nr 1*).
2. Protokół powinien zawierać opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, osoby i instytucje, które zostały powiadomione, opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego, informację ze spotkania z rodzicami, zaplanowaną pomoc psychologiczno – pedagogiczną, informacje na temat efektów podjętych interwencji.
3. Protokół interwencji podpisuje dyrektor szkoły oraz osoby dokumentujące zdarzenie.
4. Szkoła prowadzi rejestr protokołów interwencyjnych ze zdarzeń podejrzenia krzywdzenia/krzywdzenia małoletnich (*Załącznik nr 2*).
5. Informacje w rejestrze obejmują: datę, personalia osoby zgłaszającej, personalia dziecka, krótki opis sprawy, planowane kroki i ustalenia.
6. Protokoły i rejestr interwencji przechowywane są w gabinecie dyrektora szkoły w zabezpieczonym miejscu.
7. Dostęp do dokumentacji ze zgłoszonych zdarzeń zagrażających dobru małoletniego ma wyłącznie dyrektor i koordynator.
8. Protokół wydaje się osobie uprawnionej, na jej pisemny wniosek w ciągu 3 dni.

Rozdział V

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego

1. Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.

Procedura interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego przez pracownika, innego dorosłego, rodzica czy innego małoletniego

- 1) Pracownik, po zidentyfikowaniu ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego przez pracownika, innego dorosłego, rodziców ucznia, innego małoletniego lub pozyskaniu takiej informacji od innych osób, rodziców, w tym rodziców małoletniego, niezwłocznie interweniuje i zatrzymuje krzywdzenie, następnie informuje o tym dyrektora, koordynatora i wychowawcę oraz sporządza protokół interwencji.
- 2) W związku z podejrzeniem ryzyka krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego przez pracownika koordynator lub dyrektor niezwłocznie izoluje małoletniego od potencjalnego sprawcy, zawiadamia policję i podejmuje dodatkowe kroki jako pracodawca (zgodne z Kartą Nauczyciela, Kodeksem pracy, ogólnymi przepisami prawa).
- 3) W każdym z przytoczonych przypadków małoletni zostaje niezwłocznie otoczony opieką i wsparciem psychologa szkolnego, wychowawcy klasy i innych specjalistów według potrzeb. W przypadku ucznia nie komunikującego się werbalnie, koordynator, wychowawca lub pracownik, który wszczął procedurę interwencji – powiadamia nauczyciela specjalistę, stosującego np. komunikację alternatywną lub zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem.
- 4) Koordynator zawiadamia rodziców o incydencie, informuje o stanie małoletniego np. konieczności interwencji medycznej (badania lekarskiego) oraz o konsekwencjach prawnych stosowania przemocy wobec małoletniego.
- 5) W przypadku podejrzenia, że życie małoletniego jest zagrożone lub grozi mu ciężki uszczerbek na zdrowiu, pracownik niezwłocznie informuje odpowiednie służby (policja, pogotowie ratunkowe), dzwoniąc pod numer 112 lub 998, a następnie informuje koordynatora, dyrektora i rodziców oraz uzupełnia wymieniony w kroku 1. dokument.
- 6) Kolejne kroki postępowania w tej sytuacji leżą w kompetencjach wyżej wymienionych instytucji. Szkoła obejmuje małoletniego i jego rodziców pomocą psychologiczną – pedagogiczną.
- 7) Po ustaleniu, że problem krzywdzenia nie wymaga sięgnięcia po środki represji karnej wobec rodziny i izolowania od niej dziecka oraz, że nie zachodzi zagrożenie zdrowia lub życia małoletniego, koordynator, w porozumieniu z dyrektorem, organizuje spotkanie z rodzicami małoletniego w obecności: koordynatora, psychologa i pracownika, który zgłosił incydent. Podczas spotkania zostają określone sposoby

wsparcia i reagowania z uwagi na sytuację małoletniego. Ze spotkania sporządza się notatkę.

- 8) W przypadku, gdy źródłem krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia są rodzice, koordynator i dyrektor, jeżeli zachodzi taka potrzeba, po ocenie sytuacji, powiadamia niezwłocznie właściwe instytucje i organy (policję, sąd rodzinny, ośrodek pomocy społecznej, przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego).
- 9) Koordynator we współpracy z zespołem nauczycieli i specjalistów pracujących z małoletnim przygotowują propozycję objęcia go pomocą psychologiczno – pedagogiczną, także we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradnią psychologiczno – pedagogiczną lub specjalistyczną, jeżeli zachodzi taka potrzeba.
- 10) Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub odmawiają podjęcia działań proponowanych przez szkołę, mimo trudnej sytuacji małoletniego, koordynator lub dyrektor składa niezwłocznie zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do policji, prokuratury lub wniosek o wgląd w sytuację dziecka do sądu rodzinnego, nawiązuje współpracę z pomocą społeczną oraz obejmuje małoletniego pomocą psychologiczno – pedagogiczną.
- 11) W przypadku przemocy rówieśniczej, innych zachowań ryzykownych ze strony małoletnich, pomocą psychologiczno – pedagogiczną i wsparciem należy objąć również uczniów będących jej inicjatorami, biorąc pod uwagę potrzebę współpracy w tym zakresie z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, a także uczniów, którzy byli ewentualnymi świadkami zdarzenia.
- 12) W sytuacji, gdy rodzice małoletniego, będącego inicjatorem przemocy i innych zachowań ryzykownych powtarzających się, nie podejmują współpracy ze szkołą, dyrektor lub koordynator, po ocenie stopnia zagrożenia, zawiadamia właściwe instytucje (policję, sąd rodzinny, pomoc społeczną).

Procedura zapewnienia bezpiecznych relacji między małoletnim a pracownikami

- 1) Pracownicy szkoły posiadają wiedzę i niezwłocznie reagują na czynniki ryzyka krzywdzenia małoletnich.
- 2) W związku z dostrzeżeniem czynników ryzyka pracownik niezwłocznie informuje dyrektora, koordynatora, rodziców i zostaje wdrożona procedura podejmowania interwencji w sytuacji krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego.
- 3) Każdy pracownik:
  - a. docenia i szanuje, uwzględnia potrzeby i działa w interesie małoletniego,
  - b. nie stosuje żadnej z form przemocy, nie faworyzuje nikogo,
  - c. ujawnia dane wrażliwe i inne informacje dotyczące dziecka tylko osobom uprawnionym, gdy wynika to z sytuacji małoletniego,
  - d. nie nawiązuje żadnych relacji romantycznych, seksualnych ani innych o niewłaściwym charakterze (w tym uwagi, żarty, zachowania, gesty lub udostępnianie małoletnim nieodpowiednich treści, substancji psychoaktywnych).

- e. reaguje niezwłocznie, zgodnie z przyjętymi procedurami, na niewłaściwe zachowania innych wobec małoletniego.
- 4) Kontakt z dziećmi i młodzieżą powinien mieć miejsce wyłącznie w godzinach pracy i powinien dotyczyć spraw edukacyjnych i wychowawczych:
  - a. pracownik nie może spotykać się z dziećmi i młodzieżą w miejscu swojego zamieszkania
  - b. pracownik nie kontaktuje się z dziećmi i młodzieżą przez prywatne kanały komunikacji (telefon, e-mail, komunikatory)
  - c. pracownik w sprawach dotyczących dzieci i młodzieży może kontaktować się wyłącznie z ich rodzicami lub opiekunami z wykorzystaniem ustalonych wcześniej kanałów komunikacji,
  - d. w razie konieczności skontaktowania się z dzieckiem poza godzinami pracy, poza terenem placówki, pracownik o zdarzeniu niezwłocznie informuje dyrektora szkoły oraz rodziców lub opiekunów.
- 5) Pracownicy monitorują sytuację i udzielają wsparcia:
  - a. małoletniemu, wobec którego zaistniało podejrzenie krzywdzenia lub skrzywdzenie, jego rodzinie,
  - b. innym uczniom będącymi świadkami przemocy,
  - c. małoletniemu, który jest podejrzany o krzywdzenie lub krzywdził innego małoletniego.
- 6) Szczegółowe zasady postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego zostały ujęte w procedurze podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego przez pracownika, innego dorosłego, rodzica, innego małoletniego.

Procedura reagowania i działania w przypadku niewłaściwych relacji między małoletnimi

- 1) Małoletni, który czuje się pokrzywdzony przez innych, w tym małoletnich zgłasza ten fakt każdemu pracownikowi szkoły lub koordynatorowi.
- 2) Wszelkie przejawy przemocy, agresji, w tym fizycznej, powinny być niezwłocznie przerwane przez pracownika lub inne osoby będące świadkami incydentu. Pracownik po powzięciu informacji i zawiadomieniu koordynatora i dyrektora oraz rodziców małoletniego, sporządza protokół interwencji.
- 3) Zespół nauczycieli i specjalistów pracujących z małoletnim podejmuje niezwłocznie działania mające na celu zniwelowanie przejawów agresji i przemocy, a także wszelkich niewłaściwych zachowań małoletnich we współpracy z instytucjami, organizacjami udzielającymi pomocy dzieciom i młodzieży, poradniami psychologiczno – pedagogicznymi, w tym specjalistycznymi.
- 4) Jeżeli dyrektor we współpracy z koordynatorem i zespołem nauczycieli i specjalistów udzielających uczniom pomocy psychologiczno – pedagogicznej, stwierdzi konieczność, wówczas powiadamia organy zewnętrzne (instytucje pomocy

społecznej, policję, sąd rodzinny) o zaistniałej sytuacji oraz potrzebie, np. wglądu w sytuację rodzinną dziecka.

- 5) Koordynator we współpracy z wychowawcą, pracownikiem, który stwierdził zagrożenie lub wystąpienie krzywdzenia małoletniego, nauczycielami specjalistami (według potrzeb) organizuje spotkanie z rodzicami małoletniego (przedstawia ustalone przez ww. zespół formy i zadania pomocy psychologiczno – pedagogicznej, którą ma zostać objęty małoletni). O objęciu małoletniego, który jest podejrzany lub dopuścić się krzywdzenia innego małoletniego i ustalonych form pomocy psychologiczno –pedagogicznej dla niego zostają na odrębnym spotkaniu powiadomieni jego rodzice.
- 6) W przypadku braku współpracy rodziców, ucznia podejrzanego o krzywdzenie lub krzywdzącego małoletniego, ze szkołą – dyrektor we współpracy z koordynatorem, podejmuje, po ocenie sytuacji, decyzję o ewentualnym zawiadomieniu organów zewnętrznych (pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego).
- 7) Szkoła prowadzi działania wychowawczo – profilaktyczne (uwzględnione w programie wychowawczo – profilaktycznym szkoły) w celu zapobiegania i uświadamiania niewłaściwych zachowań, przemocy, innych form krzywdzenia małoletnich.

Procedura bezpiecznego korzystania z sieci internet, urządzeń elektronicznych i reagowania w przypadku stwierdzenia lub podejrzenia cyberprzemocy

- 1) Szkoła, zapewniając małoletnim dostęp do internetu, wdraża i aktualizuje systemy i oprogramowania zabezpieczające przed dostępem do niewłaściwych treści oraz złośliwym oprogramowaniem, w tym filtrujące treści, wyznaczając osoby odpowiedzialne.
- 2) W szkole prowadzone są działania, w tym warsztaty i szkolenia, w zakresie profilaktyki oraz umiejętności bezpiecznego korzystania z sieci internet.
- 3) Małoletni korzystają z urządzeń elektronicznych na terenie szkoły pod opieką i nadzorem oraz za zgodą nauczycieli. Szczegółowe zasady korzystania z urządzeń elektronicznych, w tym telefonów komórkowych zawarte są w statucie szkoły, o czym każdy małoletni i rodzic zostaje poinformowany przez wychowawcę na początku roku szkolnego.
- 4) W przypadku stwierdzenia lub powzięcia informacji o występującej cyberprzemocy, pracownicy niezwłocznie reagują:
  - a. zgłaszając problem koordynatorowi, rodzicom, po ocenie sytuacji przez koordynatora i dyrektora, jeżeli zachodzi potrzeba powiadamiają organy zewnętrzne (policję, sąd rodzinny),
  - b. sporządzając protokół interwencji,
  - c. tworząc zespół nauczycieli i specjalistów udzielający pomocy psychologiczno – pedagogicznej pokrzywdzonemu małoletniemu (a także małoletniemu będącym sprawcą) we współpracy z rodzicami wyżej wymienionych małoletnich oraz instytucjami zewnętrznymi (według potrzeb),

- d. w przypadku braku współpracy ze strony rodziców małoletniego podejrzanego lub będącego odpowiedzialnym za cyberprzemoc, koordynator i dyrektor, po dokonaniu oceny sytuacji i poinformowaniu rodziców, jeżeli zachodzi taka konieczność, powiadamiają właściwe instytucje i organy (pomoc społeczną, policję, sąd rodzinny),
- e. podejmując działania profilaktyczne uwzględniające pojawiające się problemy związane m.in. z funkcjonowaniem uczniów w sieci internet, cyberprzemocą we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, w tym poradnią psychologiczną – pedagogiczną.

Każdy kto zauważy negatywne zachowania pracownika, rodzica/opiekuna lub innej osoby w stosunku do małoletniego, ma obowiązek interwencji i przekazania uzyskanej informacji koordynatorowi i dyrektorowi szkoły.

A. W przypadku krzywdzenia lub posiadania podejrzenia krzywdzenia małoletniego na terenie szkoły przez pracownika szkoły lub inną osobę

1. Dyrektor i/lub koordynator Polityki ochrony małoletnich, w obecności psychologa/pedagoga, wzywa osobę, którą podejrzewa się krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu.
2. Dyrektor i/lub koordynator w obecności psychologa/ pedagoga w celu wyjaśnienia prawdziwości faktów. Z rozmowy sporządza się opis zaistniałej sytuacji oraz opracowuje się plan pomocy małoletniemu na podstawie rozmów:
  - Z małoletnim (w obecności pedagoga/psychologa lub wychowawcy klasy, który sporządza protokół interwencji),
  - ze zgłaszającym fakt krzywdzenia małoletniego,
  - z podejrzanym o krzywdzenie.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - działań, jakie szkoła podejmuje na rzecz małoletniego, w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
  - wsparcia, jakie placówka zaoferuje małoletniemu,
  - skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli zaistnieje taka potrzeba.
4. Dyrektor udziela nagany pisemnej pracownikowi i zarządza obserwacją nauczyciela/pracownika.
5. Protokół interwencyjny zostaje wpisany do rejestru.
6. Jeżeli dojdzie do krzywdzenia małoletniego dyrektor zawiadamia policję lub prokuraturę.
7. W sytuacjach, kiedy dyrektor otrzymuje informację, że pracownik dopuścił się przemocy seksualnej w stosunku do małoletniego, lub po raz kolejny dopuścił się stosowania przemocy fizycznej, wówczas natychmiast zostają wszczęte zewnętrzne procedury i pracownik zostaje zwolniony w trybie dyscyplinarnym.

B. W przypadku krzywdzenia małoletniego na terenie i poza terenem szkoły przez rodzica/opiekuna lub inną osobę

1. Dyrektor i/lub koordynator Polityki ochrony małoletnich, w obecności psychologa/pedagoga, wzywa osobę, którą podejrzewa się o krzywdzenie i informuje ją o podejrzeniu.
2. Dyrektor i/lub koordynator, w obecności psychologa, w celu wyjaśnienia prawdziwości faktów, sporządza opis zaistniałej sytuacji oraz plan pomocy małoletniemu — na podstawie rozmów:
  - z małoletnim (w obecności psychologa/pedagoga lub wychowawcy klasy, który sporządza protokół interwencji),
  - ze zgłaszającym fakt krzywdzenia małoletniego,
  - podejrzanym o krzywdzenie.
3. Plan pomocy małoletniemu powinien zawierać wskazania dotyczące:
  - działań, jakie szkoła podejmuje w celu zapewnienia bezpieczeństwa małoletniemu, w tym zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji,
  - wsparcia, jakie szkoła zaoferuje małoletniemu,
  - skierowania małoletniego do specjalistycznej placówki pomocy, jeżeli zaistnieje taka potrzeba.
4. Jeżeli w trakcie wyjaśniania prawdziwości faktów pojawią się jakiegokolwiek przesłanki mówiące o przemoc seksualnej, fizycznej ze strony rodziców/opiekunów, dyrektor niezwłocznie powołuje zespół interwencyjny i dokonuje natychmiastowego zgłoszenia na policję i prokuraturę w celu odseparowania sprawcy przemoc od małoletniego.
5. Protokół zostaje odnotowany w rejestrze interwencji .

Procedury postępowania w przypadku wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego

1. W przypadkach dotyczących wykorzystywania seksualnego oraz znęcania się fizycznego i psychicznego dyrektor powołuje zespół interwencyjny, w skład którego wchodzi: osoby odpowiedzialne za Politykę ochrony małoletnich przed krzywdzeniem, pedagog, psycholog, nauczyciele uczący dziecko, dyrektor, pracownicy mający wiedzę o krzywdzeniu dziecka.
2. Zespół interwencyjny sporządza plan pomocy dziecku, spełniający wymogi określone w §4 A, §4 B Polityki, na podstawie opisu sporządzonego przez dyrektora i/lub osoby odpowiedzialne za Politykę ochrony dzieci oraz informacji uzyskanych przez członków zespołu.
3. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, powołanie zespołu jest obligatoryjne. Zespół interwencyjny wzywa opiekunów dziecka na spotkanie wyjaśniające, podczas którego może zaproponować opiekunom zdiagnozowanie zgłaszanego podejrzenia w zewnętrznej, bezstronnej instytucji. Ze spotkania sporządza się protokół.

Plan pomocy małoletniemu

1. Plan pomocy małoletniemu (*załącznik nr 3*) jest przedstawiany przez psychologa/pedagoga szkolnego, w obecności dyrektora i/lub koordynatora Polityki ochrony małoletnich rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji.
2. Wychowawca klasy monitoruje przebieg realizacji planu i jego skutków względem małoletniego.
3. Dyrektor, w obecności psychologa/pedagoga i/lub koordynatora Polityki ochrony małoletnich informuje rodziców/opiekunów o obowiązku szkoły zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji (prokuratura/policja/sąd lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego).
4. Po poinformowaniu rodziców przez dyrektora i/lub koordynatora Polityki ochrony małoletnich – zgodnie z punktem poprzedzającym – dyrektor szkoły składa zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do prokuratury/policji lub wnioski o wgląd w sytuację rodziny do Sądu Rejonowego, Wydział Rodzinny i Nieletnich, lub przesyła formularz „Niebieska Karta – A” do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego.
5. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji instytucji wskazanych w punkcie poprzedzającym.
6. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zgłosili opiekunowie dziecka, a podejrzenie to nie zostało potwierdzone, należy o tym fakcie poinformować opiekunów małoletniego na piśmie.

A. Procedury interwencji w przypadku stwierdzenia krzywdzenia małoletniego poza oddziałem przedszkolnym

1. Nauczyciel:
  - wnikliwie obserwuje małoletniego: jego wygląd, zachowanie, prace plastyczne, zabawy,
  - przeprowadza rozmowę z rodzicami, innymi nauczycielami i zbiera dokumentację opartą na bazie otrzymanych wiadomości i obserwacji (indywidualna teczka ucznia),
  - przekazuje spostrzeżenia psychologowi/pedagogowi, który przeprowadza rozmowę z rodzicami/opiekunami małoletniego na temat jego krzywdzenia lub zaniedbywania. Uświadamia rodzicom/opiekunom skutki takiego postępowania dla dalszego rozwoju małoletniego i informuje dyrektora o zaistniałej sytuacji. W razie potrzeby przedstawia też regulacje prawne związane z tą sytuacją oraz etapy dalszego postępowania szkoły w przypadku, gdy nie nastąpi zmiana w traktowaniu małoletniego,

- w trudnych sytuacjach (zaniedbywanie o dużym nasileniu lub dokonanie przestępstwa wobec małoletniego) zostaje powołany zespół interwencyjny, który ustala dalszy tok postępowania,
  - gdy dotychczasowe działania nie przynoszą pozytywnych efektów wyznaczone osoby powiadamiają, w zależności od sytuacji, odpowiednie instytucje: jednostkę pomocy społecznej, sąd rodzinny, policję, prokuraturę.
2. Gdy zauważono przypadek krzywdzenia małoletniego interwencja powinna mieć charakter niezwłoczny w celu odseparowania sprawcy przemocy od ofiary (małoletniego).

B. Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia małoletniego przez nauczyciela/ pracownika oddziału przedszkolnego

1. Osoba będąca świadkiem sytuacji krzywdzenia małoletniego niezwłocznie powiadamia o incydencie dyrektora szkoły lub/i osobę odpowiedzialną za Politykę.
2. Dyrektor przeprowadza rozmowę z pracownikiem, zarządza jego obserwację.
3. W przypadku powtórzenia się sytuacji takich jak: nauczyciel krzyczy na małoletnich, obraża je słownie, szarpie, poszturčuje, wyśmiewa przy innych małoletnich, nie pomaga w momencie kiedy małoletni ewidentnie tego potrzebuje – pracownik otrzymuje naganę.
4. Jeżeli ponownie dojdzie do krzywdzenia małoletniego dyrektor zawiadamia policję lub prokuraturę.
5. W sytuacjach, kiedy dyrektor otrzymuje informację, że pracownik dopuścił się przemocy seksualnej w stosunku do małoletniego, lub po raz kolejny dopuścił się stosowania przemocy fizycznej, wówczas natychmiast zostają wszczęte zewnętrzne procedury i pracownik zostaje zwolniony w trybie dyscyplinarnym.

Po zastosowaniu procedur, każdorazowo, w sposób dostosowany do konkretnego przypadku, **ustala się plan pomocy małoletniemu**. Wsparcie może obejmować w szczególności pomoc psychologiczno - pedagogiczną, medyczną oraz prawną.

PROCEDURA ZAKŁADANIA NIEBIESKIEJ KARTY

PROBLEM : przemoc w rodzinie

POMOC: interwencja nauczyciela wychowawcy, pedagoga specjalnego, dyrektora, psychologa / pedagoga

PROCEDURY POSTĘPOWANIA

Sposób postępowania określony według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”.

1. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza „ Niebieska Karta – A” w przypadku uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.
2. Wszczęcie i prowadzenie procedury „Niebieska Karta” nie wymaga zgody osoby, co do której istnieje podejrzenie, że została dotknięta przemocą.
3. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” dokonuje przedstawiciel podmiotu, który jako pierwszy powziął informacje o sytuacji w rodzinie.

4. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej, lub wskazanej przez małoletniego.
5. Jeżeli wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” nie jest możliwe z powodu nieobecności pełnoletniej osoby, wypełnienie następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu.
6. W sytuacji braku chęci współpracy osoby doznającej przemocy należy wszcząć procedurę i podjąć działania motywujące do współpracy w ramach już procedury „Niebieskiej Karty”.
7. Podczas pierwszego kontaktu z osobą doznającą przemocy należy:
  - przekazać formularz „Niebieska Karta – B” osoby doznającej przemocy po uprzednim wypełnieniu rubryk dotyczących proponowanych instytucji pomocowych,
  - w sytuacji braku możliwości kontaktu z osobą doznającą przemocy i odmowy współpracy również należy przekazać formularz „Niebieska Karta – B” (zaleca się osobiste przekazanie dokumentu, jeśli nie należy to zrobić korespondencyjnie).
8. W przypadku, gdy osobą pokrzywdzoną jest dziecko „Niebieską Kartę – B należy przekazać osobie zgłaszającej lub dorosłemu członkowi rodziny, który nie jest sprawcą przemocy.
9. Działania interwencyjne podejmuje przedstawiciel podmiotu wypełniającego „Niebieską Kartę – A” (dotyczy tylko sytuacji nagłych, w których występuje zagrożenie życia i/lub zdrowia).
10. Po wypełnieniu „Niebieskiej Karty – A” należy niezwłocznie (w ciągu 5 dni, datę wpływu do Zespołu Interdyscyplinarnego należy uznać za datę przekazania) przekazując do siedziby Zespołu Interdyscyplinarnego wraz z wnioskiem o powołanie grupy roboczej (w aktach należy zostawić kopię dokumentu).
11. Załącznikiem do Procedury jest wzór „ Niebieskiej Karty -A i B ” (załączniki nr 7)

Rozdział VI

Zasady ochrony danych osobowych

1. Szkoła zapewnia najwyższe standardy ochrony danych osobowych małoletnich zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Szkoła posiada jednolite procedury w zakresie Polityki Ochrony Danych RODO obowiązujące w szkole.
3. Dane osobowe małoletniego podlegają ochronie na zasadach określonych w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w przypadku swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia

dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz. U. UE. L. z 2016r. Nr 119, str. 1 ze zm.).

4. Szkoła przestrzega i monitoruje przestrzeganie przepisów dotyczących ochrony danych osobowych małoletnich.
5. Wymagana jest pisemna zgoda rodziców małoletnich na robienie/publikowanie zdjęć, nagrań.
6. W przypadku podejrzenia niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku, danych osobowych, w tym danych wrażliwych, dyrektor niezwłocznie rejestruje i zgłasza zdarzenie Inspektorowi Ochrony Danych.

Rozdział VII

Zasady ochrony wizerunku dziecka

1. Szkoła, uznając prawo dziecka do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku dziecka.
2. Szkoła posiada wytyczne dotyczące zasad publikacji wizerunku dziecka.

Zasady ochrony wizerunku dziecka.

Nasze wartości:

- 1) W naszych działaniach kierujemy się odpowiedzialnością i rozważą w obec utrwalania, przetwarzania, używania i publikowania wizerunków dzieci.
- 2) Dzielenie się zdjęciami i filmami z naszych aktywności służy celebrowaniu sukcesów dzieci, dokumentowaniu naszych działań i zawsze ma na uwadze bezpieczeństwo dzieci. Wykorzystujemy zdjęcia/nagrania pokazujące szeroki przekrój dzieci – chłopców i dziewczęta, dzieci w różnym wieku, o różnych uzdolnieniach, stopniu sprawności i reprezentujące różne grupy etniczne.
- 3) Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na wykorzystanie wizerunku ich dziecka jest tylko wtedy wiążąca, jeśli rodzice/opiekunowie prawni zostali poinformowani o sposobie wykorzystania zdjęć/nagrań i ryzyku wiążącym się z publikacją wizerunku.

Dbamy o bezpieczeństwo wizerunku dzieci poprzez:

- 1) Udzielanie pisemnej zgody rodziców/opiekunów prawnych na utrwalenie i rozpowszechnianie wizerunku ucznia przez Szkołę Podstawową nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie. Dobrą praktyką jest również pozyskiwanie zgód samych dzieci.
- 2) Udzielenie wyjaśnień, do czego wykorzystamy zdjęcia/nagrania i w jakim kontekście, jak będziemy przechowywać te dane i jakie potencjalne ryzyko wiąże się z publikacją zdjęć/ nagrań online.
- 3) Unikanie podpisywania zdjęć/nagrań informacjami identyfikującymi dziecko z imienia i nazwiska. Jeśli konieczne jest podpisanie dziecka używamy tylko imienia.
- 4) Rezygnację z ujawniania jakichkolwiek informacji wrażliwych o dziecku dotyczących m.in. stanu zdrowia, sytuacji materialnej, sytuacji prawnej i powiązanych z wizerunkiem dziecka (np. w przypadku zbiórek indywidualnych organizowanych przez naszą szkołę).

- 5) Zmniejszenie ryzyka kopiowania i niestosownego wykorzystania zdjęć/nagrań dzieci poprzez przyjęcie zasad:
  - wszystkie dzieci znajdujące się na zdjęciu/naganiu muszą być ubrane, a sytuacja zdjęcia/nagrania nie jest dla dziecka poniżająca, ośmieszająca ani nie ukazuje go w negatywnym kontekście,
  - zdjęcia/nagrania dzieci powinny się koncentrować na czynnościach wykonywanych przez dzieci i w miarę możliwości przedstawiać dzieci w grupie, a nie pojedyncze osoby.
- 6) Rezygnację z publikacji zdjęć dzieci, nad którymi nie sprawujemy już opieki, jeśli one lub ich rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na wykorzystanie zdjęć po odejściu ze szkoły.
- 7) Przyjęcie zasady, że wszystkie podejrzenia i problemy dotyczące niewłaściwego rozpowszechniania wizerunku dzieci należy rejestrować i zgłaszać dyrekcji, podobnie jak inne niepokojące sygnały dotyczące zagrożenia bezpieczeństwa dzieci.

Zasady rejestrowania wizerunku dzieci do użytku w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

W sytuacjach, w których nasza szkoła rejestruje wizerunki dzieci do własnego użytku, deklarujemy, że:

- 1) Zgoda rodziców/opiekunów prawnych na rejestrację wydarzeń zostanie przyjęta przez nas na piśmie.
- 2) Jeśli rejestracja wydarzenia zostanie zlecona osobie zewnętrznej (wynajętemu fotografowi lub kamerzyście) zadbamy o bezpieczeństwo dzieci poprzez:
  - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do przestrzegania niniejszych wytycznych,
  - zobowiązanie osoby/firmy rejestrującej wydarzenie do noszenia identyfikatora w czasie trwania wydarzenia,
  - niedopuszczenie do sytuacji, w której osoba/firma rejestrująca będzie przebywała z dziećmi bez nadzoru pracownika naszej szkoły,
  - poinformowanie rodziców/opiekunów prawnych oraz dzieci, że osoba/firma rejestrująca wydarzenie będzie obecna podczas wydarzenia i upewnienie się, że rodzice/opiekunowie prawni udzielili pisemnej zgody na rejestrowanie wizerunku ich dzieci.

Jeśli wizerunek dziecka stanowi jedynie szczegół całości takiej jak zgromadzenie, krajobraz, impreza publiczna, zgoda rodziców/opiekunów prawnych dziecka nie jest wymagana.

Rejestrowanie wizerunku dzieci do prywatnego użytku

W sytuacjach, w których rodzice/opiekunowie lub uczestnicy organizowanych przez nas wydarzeń rejestrują wizerunki dzieci do prywatnego użytku, informujemy na początku każdego z tych wydarzeń o tym, że:

- 1) Wykorzystanie, przetwarzanie i publikowanie zdjęć/nagrań zawierających wizerunki dzieci i osób dorosłych wymaga udzielenia zgody przez te osoby, w przypadku dzieci – przez ich rodziców/opiekunów prawnych.

- 2) Zdjęcia lub nagrania zawierające wizerunki dzieci nie powinny być udostępniane w mediach społecznościowych ani na serwisach otwartych, chyba że rodzice/opiekunowie prawni tych dzieci wyrażą na to zgodę,
- 3) Przed publikacją zdjęcia/nagrania online zawsze warto sprawdzić ustawienia prywatności, aby upewnić się, kto będzie mógł uzyskać dostęp do wizerunku dziecka.

Rejestrowanie wizerunku dzieci przez osoby trzecie i media

- 1) Jeśli przedstawiciele mediów lub dowolna inna osoba będą chcieli zarejestrować organizowane przez nas wydarzenie i opublikować zebrany materiał, muszą zgłosić taką prośbę wcześniej i uzyskać zgodę dyrektora szkoły. Oczekujemy informacji o:
  - imieniu, nazwisku i adresie osoby lub redakcji występującej o zgodę,
  - uzasadnieniu potrzeby rejestrowania wydarzenia oraz informacji, w jaki sposób i w jakim kontekście zostanie wykorzystany zebrany materiał.
- 2) Pracownikowi szkoły nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów i osobom nieupoważnionym utrwalania wizerunku dziecka znajdującego się pod naszą opieką bez pisemnej zgody rodzica/opiekuna prawnego dziecka oraz bez zgody dyrektora szkoły.
- 3) Pracownik szkoły nie kontaktuje przedstawicieli mediów z dziećmi, nie przekazuje mediom kontaktu do rodziców/opiekunów prawnych dzieci i nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie dziecka lub jego rodzica/opiekuna prawnego. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy członek personelu jest przekonany, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
- 4) W celu realizacji materiału medialnego dyrektor szkoły może podjąć decyzję o udostępnieniu wybranych pomieszczeń w siedzibie szkoły dla potrzeb nagrania. Podejmując taką decyzję, poleca przygotowanie pomieszczenia w taki sposób, aby uniemożliwić rejestrowanie przebywających na terenie szkoły dzieci.

Zasady w przypadku niewyrażenia zgody na rejestrowanie wizerunku dziecka

Jeśli rodzice/opiekunowie prawni nie wyrazili zgody na utrwalenie wizerunku dziecka, będziemy respektować ich decyzję. Z wyprzedzeniem ustalimy z rodzicami/opiekunami prawnymi, w jaki sposób osoba rejestrująca wydarzenie będzie mogła zidentyfikować dziecko, aby nie utrwaląc jego wizerunku na zdjęciach indywidualnych i grupowych. Rozwiązanie, jakie przyjmujemy, nie będzie wykluczające dla dziecka, którego wizerunek nie powinien być rejestrowany.

Zasady przechowywania zdjęć i nagrań

Przechowujemy materiały zawierające wizerunek dzieci w sposób zgodny z prawem i bezpieczny dla dzieci:

- 1) Nośniki analogowe zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w zamkniętej na klucz szafce, a nośniki elektroniczne zawierające zdjęcia i nagrania są przechowywane w folderze chronionym z dostępem ograniczonym do osób uprawnionych przez szkołę. Nośniki będą przechowywane przez okres wymagany przepisami prawa o archiwizacji i/lub okres ustalony przez organizację w polityce ochrony danych osobowych.

- 2) Nie przechowujemy materiałów elektronicznych zawierających wizerunki dzieci na nośnikach nieszyfrowanych ani mobilnych, takich jak telefony komórkowe i urządzenia z pamięcią przenośną (np. pendrive).
- 3) Sprzętem, którego używamy, jako Szkoła Podstawowa nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie są urządzenia rejestrujące, które do niej należą.

Rozdział VIII

Zasady dostępu dzieci do internetu oraz ochrony przed szkodliwymi treściami

1. Szkoła, zapewniając dzieciom dostęp do internetu, jest zobowiązana podejmować działania zabezpieczające dzieci przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju.
2. Osoba odpowiedzialna za internet zapewnia, aby sieć internetowa szkoły była zabezpieczona przed niebezpiecznymi treściami.
3. Szkoła posiada zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych.

Zasady bezpiecznego korzystania z internetu i mediów elektronicznych

- 1) Infrastruktura sieciowa szkoły umożliwia dostęp do internetu, zarówno personelowi, jak i dzieciom, w czasie zajęć i poza nimi.
- 2) Dzieci mogą korzystać z dostępu do internetu tylko pod opieką nauczyciela i tylko na wyznaczonych komputerach/laptopach/tabletach.
- 3) Sieć jest monitorowana tak, aby możliwe było zidentyfikowanie sprawców ewentualnych nadużyć.
- 4) Rozwiązania organizacyjne na poziomie szkoły bazują na aktualnych standardach bezpieczeństwa.
- 5) Wyznaczona jest osoba odpowiedzialna za bezpieczeństwo sieci w instytucji, której zadaniem jest zabezpieczenie sieci internetowej szkoły przed niebezpiecznymi treściami.
- 6) Istnieje regulamin korzystania z internetu przez dzieci.
- 7) W przypadku dostępu realizowanego pod nadzorem pracownika szkoły, ma on obowiązek informowania dzieci o zasadach bezpiecznego korzystania z internetu. Pracownik szkoły czuwa także nad bezpieczeństwem korzystania z internetu przez dzieci podczas zajęć.
- 8) W miarę możliwości osoba odpowiedzialna za Internet przeprowadza z dziećmi cykliczne warsztaty dotyczące bezpiecznego korzystania z internetu.
4. Jeżeli wychowawca/pedagog/psycholog uzyska informację, że dziecko jest krzywdzone, podejmuje działania opisane w rozdziale III niniejszej Polityki.

Rozdział IX

Zasady bezpiecznej rekrutacji nowych pracowników

1. Rekrutacja pracowników odbywa się zgodnie z zasadami bezpiecznej rekrutacji pracowników.
2. Osoba odpowiedzialna za Politykę bierze udział w rekrutacji pracowników i w jej trakcie ocenia przygotowanie kandydata do pracy z małoletnimi.

3. Podczas rozmowy kwalifikacyjnej dyrektor szkoły/osoba odpowiedzialna za Politykę informuje kandydata o obowiązującej w szkole Polityce.
4. Pracownicy nowo zatrudnieni w szkole są zapoznawani z Polityką w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie o zapoznaniu (załącznik nr 4).

Zasady bezpiecznej rekrutacji w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

- 1) Szkoła dba o to by osoby przez nią zatrudnione (w tym osoby pracujące na podstawie umowy zlecenie oraz wolontariusze/stażyści) posiadały odpowiednie kwalifikacje do pracy z małoletnimi oraz były dla nich bezpieczne.
- 2) Sprawdza się także stosunek osoby zatrudnianej do małoletnich i podzielenia wartości związanych z szacunkiem wobec nich oraz przestrzegania ich praw.
- 3) Osoba ubiegająca się o nawiązanie stosunku pracy na podstawie umowy o pracę, umowy – zlecenia lub umowy o dzieło przedkłada wraz z podaniem o przyjęcie do pracy swoje CV.
- 4) Kandydat, którego podanie o pracę rozpatrzono pozytywnie, przedkłada dokumenty poświadczające:
  - poziom wykształcenia,
  - kwalifikacje zawodowe,
  - przebieg dotychczasowego zatrudnienia.
- 5) W każdym przypadku szkoła musi posiadać dane pozwalające zidentyfikować osobę przez nią zatrudnioną, niezależnie od podstawy zatrudnienia na podstawie danych kandydata, którymi są:
  - imię (imiona) i nazwisko,
  - data urodzenia,
  - dane kontaktowe osoby zatrudnianej.
- 6) Dyrektor szkoły lub osoba przez niego upoważniona może prosić kandydata/kandydatkę o przedstawienie referencji od poprzedniego pracodawcy lub o podanie kontaktu do osoby, która takie referencje może wystawić.
- 7) Podstawą dostarczenia referencji lub kontaktu do byłych pracodawców jest zgoda kandydata/kandydatki.
- 8) Niepodanie takich danych w świetle obowiązujących przepisów nie powinno rodzić dla tej osoby negatywnych konsekwencji w postaci np. odmowy zatrudnienia wyłącznie w oparciu o tę podstawę.
- 9) Szkoła nie prowadzi tzw. screeningu osób ubiegających się o pracę, gdyż ograniczają ją w tym zakresie przepisy ogólnego rozporządzenia o ochronie danych osobowych oraz Kodeksu pracy.
- 10) Szkoła pobiera dane osobowe kandydata/kandydatki, w tym dane potrzebne do sprawdzenia jego/jej danych w **Rejestrze Sprawców Przystępstw na Tle Seksualnym**.

- 11) Przed dopuszczeniem osoby zatrudnianej do wykonywania obowiązków związanych z wychowaniem, edukacją szkoła sprawdza osobę zatrudnianą w **Rejestrze Sprawców Przepięstw na Tle Seksualnym**.
- 12) Aby dokonać powyższego placówka potrzebuje następujących danych kandydata/kandydatki:
- imię i nazwisko,
  - data urodzenia,
  - nr Pesel,
  - nazwisko rodowe,
  - imię ojca,
  - imię matki.
- 13) Wydruk z Rejestru, o którym mowa w pkt. 11. jest przechowywany w aktach osobowych pracownika lub analogicznej dokumentacji dotyczącej wolontariusza/osoby zatrudnionej w oparciu o umowę cywilnoprawną.
- 14) Szkoła wymaga od kandydata/kandydatki informacji z **Krajowego Rejestru Karnego** o niekaralności w zakresie przestępstw określonych w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023r. poz. 172 oraz z 2022 r. poz.2600) lub za odpowiadające tym przestępstwom czyny zabronione określone w przepisach prawa obcego.
- 15) Osoba posiadająca obywatelstwo inne niż polskie przedkłada również informację z rejestru karnego państwa obywatelstwa uzyskiwaną do celów działalności zawodowej lub wolontariackiej związanej z kontaktami z dziećmi, bądź informację z rejestru karnego, jeżeli prawo tego państwa nie przewiduje wydawania informacji dla w/w celów.
- 16) Szkoła pobiera od kandydata/kandydatki oświadczenie o państwie/ach zamieszkiwania w ciągu ostatnich 20 lat, innych niż Rzeczypospolita Polska i państwo obywatelstwa, złożone pod rygorem odpowiedzialności karnej.
- 17) Jeżeli prawo państwa, z którego ma być przedłożona informacja o niekaralności nie przewiduje wydawania takiej informacji lub nie prowadzi rejestru karnego, wówczas kandydat/ kandydatka składa pod rygorem odpowiedzialności karnej oświadczenie o tym fakcie wraz z oświadczeniem, że nie był/a prawomocnie skazana w tym państwie za czyny zabronione odpowiadające przestępstwom określonym w rozdziale XIX i XXV Kodeksu karnego, w art. 189a i art. 207 Kodeksu karnego oraz w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz nie wydano wobec niej innego orzeczenia, w którym stwierdzono, iż dopuścił/a się takich czynów zabronionych, oraz że nie ma obowiązku wynikającego z orzeczenia sądu, innego uprawnionego organu lub ustawy, stosowania się do zakazu zajmowania wszelkich lub określonych stanowisk, wykonywania wszelkich lub określonych zawodów albo działalności, związanych z wychowaniem, edukacją, świadczeniem porad

psychologicznych, rozwojem duchowym, uprawianiem sportu lub realizacją innych zainteresowań przez małoletnich, lub z opieką nad nimi.

- 18) Pod oświadczeniami składanymi pod rygorem odpowiedzialności karnej składa się oświadczenie o następującej treści: Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia. Oświadczenie to zastępuje pouczenie organu o odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.
- 19) Szkoła jest zobowiązana do domagania się od osoby zatrudnianej zaświadczenia z **Krajowego Rejestru Karnego**. Zaświadczenia z KRK można domagać się wyłącznie w przypadkach, gdy przepisy prawa wprost wskazują, że pracowników w zawodach lub na danych stanowiskach obowiązuje wymóg niekaralności.
- 20) W przypadku niemożliwości przedstawienia kandydat/kandydatka składa **oświadczenia o niekaralności oraz o toczących się postępowaniach przygotowawczych, sądowych i dyscyplinarnych** następującej treści:

.....
(miejsce i data)

Oświadczenie o niekaralności i zobowiązaniu do przestrzegania podstawowych zasad ochrony małoletnich

Ja,.....nr PESEL .....
oświadczam, że nie byłem/em skazana/y za przestępstwo przeciwko wolności seksualnej i obyczajności, i przestępstwa z użyciem przemocy na szkodę małoletniego i nie toczy się przeciwko mnie żadne postępowanie karne ani dyscyplinarne w tym zakresie.

Ponadto oświadczam, że zapoznałam/-em się z zasadami ochrony małoletnich obowiązującymi w **Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie** i zobowiązuję się do ich przestrzegania.

Jestem świadomy/a odpowiedzialności karnej za złożenie fałszywego oświadczenia.

.....
(czytelny podpis)

Rozdział X

Monitoring stosowania Polityki

1. Dyrektor szkoły wyznacza panią Izabelę Korpas jako osobę odpowiedzialną za Politykę ochrony małoletnich w szkole oraz za monitorowanie realizacji niniejszej Polityki.
2. Osoba odpowiedzialna przeprowadza wśród pracowników szkoły, raz na rok, ankietę monitorującą poziom realizacji Polityki (*załącznik nr 5*).
3. Osoba odpowiedzialna za Politykę opracowuje wnioski i przedstawia je dyrektorowi szkoły i radzie pedagogicznej.
4. W razie zaistnienia potrzeby dyrektor wprowadza do Polityki niezbędne zmiany i ogłasza je pracownikom szkoły.
5. Osoba odpowiedzialna za Politykę, w razie dokonania w niej zmian, przeprowadza wśród pracowników szkoły szkolenie z aktualizacji Polityki. Z przeprowadzonego szkolenia sporządza się protokół, który podpisuje osoba odpowiedzialna za Politykę oraz osoby biorące w nim udział.

6. Zmodyfikowane dokumenty zostają zamieszczone na stronie internetowej szkoły oraz w sekretariacie szkoły.

Rozdział XI

Zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu szkoły do stosowania standardów, zasady przygotowania tego personelu do ich stosowania oraz sposób dokumentowania tej czynności

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu szkoły w kwestii znajomości Polityki i stosowania standardów ochrony małoletnich jest dyrektor szkoły.
2. Dyrektor może upoważnić wyznaczoną przez siebie osobę do przygotowania personelu szkoły w kwestii znajomości Polityki i stosowania standardów ochrony małoletnich.
3. Osoba upoważniona przez dyrektora musi legitymować się co najmniej 10 letnim doświadczeniem w pracy z małoletnimi, uzyskanym w jednostkach oświaty, leczniczych lub pomocy społecznej. Dodatkowo musi posiadać niezbędną wiedzę pozwalającą na przeprowadzenie szkoleń pracowników szkoły, obejmujących następujące zagadnienia:
  - 1) Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia małoletnich.
  - 2) Procedury interwencji w przypadku podejrzeń krzywdzenia małoletnich.
  - 3) Odpowiedzialność prawna pracowników szkoły, zobowiązanych do podejmowania interwencji w przypadku podejrzenia lub stwierdzenia krzywdzenia małoletnich.
  - 4) Stosowanie procedur „Niebieskie Karty”.
4. Szkolenia są organizowane raz w roku szkolnym, w terminie wskazanym przez dyrektora.
5. Osoba odpowiedzialna za Politykę zapoznaje pracowników z Polityką ochrony małoletnich oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu (*załącznik nr 4*)
6. Pracownicy nowo zatrudnieni w szkole są zapoznawani z Polityką w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie.
7. Osoba odpowiedzialna za Politykę bierze udział w rekrutacji pracowników i w jej trakcie ocenia przygotowanie kandydata do pracy z małoletnimi.

Rozdział XII

Zasady przeglądu i aktualizacji standardów

1. Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w szkole podlegają przeglądowi co najmniej raz w roku szkolnym, w terminie ustalonym przez dyrektora szkoły, każdorazowo w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego oraz w razie nowelizacji następujących aktów prawnych:
  - 1) Ustawy z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1304 ze zm.).
  - 2) Ustawy z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2020r., poz. 1359 ze zm.).

- 3) Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t. j. Dz. U. z 2022 r., poz. 1138 ze zm.), w części określonej w Rozdziale XXV „Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności”.
2. Przegląd standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w szkole, polega na ustaleniu wypełniania przez standardy wymogów przepisów prawa powszechnie obowiązującego, w szczególności art. 22c ustawy o której mowa w ust. 1 pkt 1
3. Przeglądu standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w szkole, dokonuje dyrektor szkoły, osoba przez niego upoważniona lub służby prawne, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 900 ze zm.), jeżeli szkoła jest objęta wspólną obsługą.
4. W przypadku, gdy przegląd, o którym mowa w ust. 3, wykaże niespełnianie przez standardy ochrony małoletnich wymagań określonych w przepisach, o których mowa w ust. 1 lub też standardy z innych przyczyn okazały się nieaktualne lub nieodpowiadające potrzebom ochrony małoletnich w szkole, dokonywana jest aktualizacja standardów.
5. Aktualizacji standardów ochrony małoletnich, obowiązujących w szkole, dokonuje dyrektor szkoły lub służby prawne, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, jeżeli szkoła jest objęta wspólną obsługą.
6. W przypadku aktualizacji standardów służby prawne, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe, przygotowany projekt jest przyjmowany przez dyrektora w drodze zarządzenia.
7. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat którego szkoła posiada wiedzę, zostaje odnotowany w protokole i rejestrze protokołów interwencyjnych.
8. Rejestr jest dokumentacją archiwalną.
9. Każdorazowy wpis do rejestru uruchamia procedurę przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich.

Rozdział XIII

Zasady i sposób udostępniania rodzicom/opiekunom prawnym lub faktycznym oraz dzieciom Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

w celu zaznajomienia się z nią i i jej stosowania

1. Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie jest dokumentem ogólnodostępnym. Każdy może się z nim zapoznać w dowolnej chwili.
2. Polityka ochrony małoletnich jest dostępna w formie elektronicznej na stronie internetowej szkoły oraz w formie fizycznej w sekretariacie szkoły dla personelu szkoły, rodziców/opiekunów prawnych i małoletnich.
3. Szkoła udostępnia dwie wersje Polityki: podstawową oraz skróconą, dla małoletnich.
4. Obowiązkiem rodziców/opiekunów prawnych jest zaznajomienie się z Polityką i wynikającymi z niej zasadami ochrony małoletnich przed krzywdzeniem.

Rozdział XIV

Przepisy końcowe

1. Polityka wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia.
2. Ogłoszenie następuje poprzez zamieszczenie Polityki na stronie internetowej szkoły oraz udostępnienie pisemnej wersji dokumentu w sekretariacie szkoły.

Sylwia Szczygłowska
*Dyrektor Szkoły Podstawowej nr 27
im. Z. Łęskiego w Częstochowie*

Częstochowa, dn.14.02.2024 r.

PROTOKÓŁ INTERWENCJI**w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie**

1. Data i miejsce sporządzenia dokumentu.	
2. Małoletni, wobec którego zachodzi podejrzenie krzywdzenia lub krzywdzenie.	
3. Osoba stwierdzająca wystąpienie podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenie małoletniego.	
4. Data podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia małoletniego, miejsce.	
5. Osoba/osoby podejrzane o krzywdzenie lub krzywdzące małoletniego.	
6. Opis rodzaju krzywdzenia lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego.	
7. Osoby i instytucje, które zostały powiadomione, w tym formy interwencji m.in.: powiadomienie pomocy społecznej, policji, sądu rodzinnego, uruchomienie procedury „Niebieskiej Karty”).	
8. Data i opis udzielonej pomocy, formy otoczenia opieką małoletniego bezpośrednio po stwierdzeniu lub podejrzeniu incydentu, w tym we współpracy z koordynatorem, wychowawcą i nauczycielami specjalistami (psychologiem, pedagogiem, pedagogiem specjalnym wg potrzeb małoletniego), informacje o ewentualnym powiadomieniu pogotowia, policji, stwierdzeniu konieczności badania lekarskiego.	
9. Informacja ze spotkania z rodzicami.	
10. Zaplanowana pomoc psychologiczno-pedagogiczna (małoletniemu, jego rodzicom, innym uczniom – jeżeli byli np. świadkami incydentu) zespołu nauczycieli i specjalistów pracujących z uczniem, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, informacja o zgodzie rodziców na udzielanie ww. formy pomocy małoletniemu. Działania w przypadku braku współpracy ze strony rodziców.	
11. Informacje na temat efektów podjętych interwencji, w tym we współpracy z instytucjami zewnętrznymi oraz pomocy udzielonej małoletniemu przez szkołę (dokumentację pomocy psychologiczno – pedagogicznej, w tym efektywność jej udzielania należy przechowywać w indywidualnej teczce ucznia).	
12. Imiona i nazwiska oraz czytelne podpisy osób sporządzających protokół.	

REJESTR PROTOKOŁÓW INTERWENCYJNYCH

Lp.	Data	Imię i nazwisko osoby zgłaszającej	Imię i nazwisko małoletniego	Krótki opis sprawy	Planowany tok postępowania	Ustalenia

PLAN POMOCY MAŁOLETNIEMU

w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

Imię i nazwisko małoletniego	Data urodzenia	Klasa	Uwagi

1. Opis zaistniałej sytuacji.

.....
.....

2. Zgłoszenie podejrzenia krzywdzenia do odpowiedniej instytucji.

.....
.....

3. Działania, jakie szkoła podejmuje na rzecz małoletniego, w celu zapewnienia mu poczucia bezpieczeństwa.

.....
.....
.....

4. Działania wspierające małoletniego.

.....
.....

5. Zakres współpracy z rodzicami.

.....
.....

6. Zakres współpracy z poradniami i innymi instytucjami.

.....
.....

Podpisy:

Oświadczenie pracownika szkoły o znajomości i akceptacji Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

.....

(miejsowość i data)

Oświadczenie pracownika szkoły o znajomości i akceptacji Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem

Ja,..... oświadczam, że zapoznałam/-em się i akceptuję treści obowiązującej w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem i zobowiązuję się do jej przestrzegania.

.....

(Czytelny podpis)

Ankieta dla pracowników szkoły – monitoring standardów

Ankieta dla pracowników szkoły – monitoring standardów

Pytanie	Tak	Nie
1. Czy znasz standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem obowiązujące w Szkole Podstawowej nr 27 im. Z. Łęskiego ?		
2. Czy znasz treść dokumentu Polityka ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?		
3. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich?		
4. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia małoletnich?		
5. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w Polityce ochrony małoletnich przed krzywdzeniem przez innego pracownika? Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowiedź opisowa) Czy podjąłeś/aś jakieś działania? Jeśli tak – jakie? (odpowiedź opisowa) Jeśli nie – dlaczego? (odpowiedź opisowa)		
6. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące Polityki ochrony małoletnich przed krzywdzeniem? (odpowiedź opisowa)		

Wykaz placówek udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej na terenie Częstochowy.

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail
1.	Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej Sekcja Pomocy Specjalistycznej dla Rodzin Zagrożonych Przemocą Rejonowy Zespół Pomocy Społecznej nr 1 Rejonowy Zespół Pomocy Społecznej nr 2	ul. Polskiej Organizacji Wojskowej 2 ul. Mikołaja Kopernika 4 Al. Niepodległości 20/22 ul. Staszica 10	34/3724200 34/3117052 34/3117053 34/3709404 34/3633234 34/3444944	mops@czestochowa.um.gov.pl rzps1@czestochowa.um.gov.pl rzps2@czestochowa.um.gov.pl
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Punkt Interwencji Kryzysowej	ul. Jasnogórska 75	34/3343325 34/3343327 (prawnik i pracownik soc.) 34/3343325 (psycholog)	zpz@pcprczwa.pl
3.	Częstochowskie Centrum Interwencji Kryzysowej	ul. Tadeusza Rejtana 7 B	34/3663121	biuro@cztps.eu
4.	Ośrodek Pomocy Osobom z Problemami Alkoholowymi	ul. gen. Władysława Sikorskiego 78	34/3613996	sekretariat@opopa.pl
5.	Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych (Północ) Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych (Południe)	ul. Ireny Kosmowskiej 5	739212739 34/3622424 34/3619434	zppp@eduakacja.czystochowa.pl
6.	Częstochowskie Stowarzyszenie ETOH Ośrodek Pomocy Osobom Pokrzywdzonym Prześpiństwem	Al. Pokoju 12	730876600	etoh5@wp.pl
7.	Terenowy Komitet Ochrony Praw Dziecka	Al. Pokoju 12	505104633	

Lp.	Nazwa instytucji/organizacji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres e-mail
8.	Caritas Archidiecezji Częstochowskiej Dom Samotnej Matki i Dziecka Schronisko dla Kobiet	ul. Stanisława Staszica 5	506394524	dsm@caritas.czest.pl
9.	NZOZ Ośrodek Profilaktyczno Społeczny dla Uzależnionych i Ich Rodzin Dzienny Oddział Terapii Uzależnienia od Substancji Psychoaktywnych	ul. Wiolinowa 1	508355119	kontakt@clu.com.pl
10.	Wojewódzki Zakład Opieki Zdrowotnej nad Matką, Dzieckiem i Młodzieżą Poradnia Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży	ul. Jana III Sobieskiego 7 A	34/3606134 34/3606135	----
11.	Stowarzyszenie MONAR Poradnia Profilaktyki, Leczenia i Terapii Uzależnień w Częstochowie	ul. Ogrodowa 66	34/3654899 34/3243256 34/3682460	czestochowaporadnia@monar.org
12.	Częstochowskie Towarzystwo Rodzin i Przyjaciół Dzieci Uzależnionych „POWRÓT Z U” Oddział Wojewódzki w Częstochowie Ośrodek Profilaktyczno –Społeczny Dla Uzależnionych i Ich Rodzin	ul. Wiolinowa 1	34/3246097	powrotzu34@gmail.com
13.	Częstochowskie Towarzystwo Profilaktyki Społecznej Młodzieżowy Ośrodek Leczenia Uzależnień	ul. Tadeusza Rejtana 7 B	34/3639757 730483874	osrodek@cztps.eu
14.	Agata Wierny - Pełnomocniczka Prezydenta Miasta ds. Równych Szans	ul. Marszałka Ferdynanda Focha 19/21	34/370 74 98	awierny@czestochowa.um.gov.pl

Załącznik nr 7**Niebieska Karta – formularz A i B ”**

Częstochowa, dn. ....

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym jest zatrudniona
osoba wypełniająca formularz „Niebieska Karta– A”**„NIEBIESKA KARTA – A”****W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:****DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ**

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ²⁾			
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy			
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>			

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącza się kolejną kartę zawierającą Tabelę I.

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ²⁾		
<i>Adres miejsca zamieszkania:</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
<i>Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):</i>		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		
<i>Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść)¹⁾</i>		

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ³⁾ <i>bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc psychiczna ³⁾ <i>izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc seksualna ³⁾ <i>zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)</i>						
Przemoc ekonomiczna ³⁾ <i>niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek,</i>						

<i>niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)</i>						
<i>Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej³⁾ wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)</i>						
<i>Inne³⁾ zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)</i>						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOSŁA USZKODZENIA CIAŁA?
(TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V.

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

- tak (kiedy?.gdzie?)
- nie
- nie ustalono

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

- tak
- nie
- nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

- tak
- nie
- nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE)¹⁾

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

- ustalono - wypełnij tabelę
- nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			

3

Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
<i>Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca)¹⁾</i>			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)		
Doprowadzenie do wytrzeźwienia		
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z	

dla osób zatrzymanych	2023 r. poz. 171, z późn. zm.)		
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)		
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej			
Powiadomienie organów ścigania			
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia			
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość			
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową			
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej			
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w sprawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”			
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni			
Poinformowanie o prawno karnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej			
Inne (wymień jakie?)			

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			
Przyjęto na leczenie szpitalne			

Działanie	Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			

4

Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego	☐	☐	☐
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”	☐	☐	☐
Inne (wymień jakie?)	☐	☐	☐

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	☐
Funkcjonariusza Policji	☐
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	☐
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	☐
Asystenta rodziny	☐
Nauczyciela	☐
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	☐
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	☐
Pedagoga, psychologa lub terapeute, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	☐

.....
(imię i nazwisko oraz czytelny podpis osoby wypełniającej formularz „Niebieska Karta – A”

.....
(data wpływu formularza, podpis członka Zespołu Interdyscyplinarnego)

^{1.} wpisać właściwe

2. numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę
3. podkreślić rodzaje zachowań

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Procedura „Niebieskie Karty”.

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Przemoc domowa.

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,
- powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Osobą doznającą przemocy domowej może być:

- małżonek, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradiadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej małżonek oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,

- osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Należy pamiętać, że jeśli ktoś jest osobą doznającą przemocy domowej, powinien prosić o pomoc. Może wezwać Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po stronie poszkodowanego.

Osoba doznająca przemocy ma prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Może także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej. Pomogą następujące:

- **Ośrodki pomocy społecznej** – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.

- **Powiatowe centra pomocy rodzinie** – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
- **Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia** – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przezwyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
- **Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej** – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
- **Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Prześwstwem** – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
- Sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
- Placówki ochrony zdrowia – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
- Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
- Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.

Analiza ryzyka krzywdzenia małoletnich

w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie

Analiza ryzyka krzywdzenia małoletnich**w Szkole Podstawowej nr 27 im. Zygmunta Łęskiego w Częstochowie**

Głównym celem opracowania niniejszego raportu jest sprawdzenie czy w szkole istnieje ryzyko krzywdzenia małoletnich, wypracowanie standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem oraz wdrożenie ich w celu stworzenia bezpiecznego i przyjaznego środowiska w szkole.

Przeprowadzone badania miały na celu dokonanie diagnozy czy nasza szkoła tworzy bezpieczne i przyjazne środowisko dla małoletnich, gdzie:

- nie pracują osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich,
- wszyscy pracownicy wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy – w szkole lub w rodzinie,
- wszyscy małoletni dowiadują się, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami – w realnym świecie oraz w internecie,
- wszyscy małoletni mają stały dostęp do informacji, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych,
- rodzice dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa.

Analiza ryzyka krzywdzenia małoletnich w Szkole Podstawowej nr 27 im. Z. Łęskiego przeprowadzona została za pomocą dwóch narzędzi, potraktowanych łącznie:

- schemat pytań „Ocena ryzyka”,
- tabela „Obszary ryzyka”,

oraz na podstawie analizy dokumentacji szkolnej, rozmów z uczniami, rodzicami, pracownikami szkoły, wniosków z analizy ankiet dla wychowawców i uczniów.

Schemat pytań „Ocena ryzyka”

OCENA RYZYKA					
Pracownicy	Partnerzy	Współpracownicy	Usługi	Komunikacja i technologia	Dochód/ Fundraising
1. Jak rekrutowani są pracownicy szkoły ?	1. Jaki wpływ na dzieci lub kontakt z nimi mają partnerzy szkoły ?	1. Kim są współpracownicy szkoły? Jaki poziom i rodzaj kontaktu mają z dziećmi (np. konsultanci, wykonawcy, dostawcy usług)?	1. Jakie usługi szkoła oferuje dzieciom i rodzinom?	1. Z jakich obrazów i informacji związanych z dziećmi korzysta szkoła ?	1. Jak szkoła pozyskuje fundusze czy generuje dochód?

OCENA RYZYKA					
Pracownicy	Partnerzy	Współpracownicy	Usługi	Komunikacja i technologia	Dochód/ Fundraising
2.Czy sprawdzane są referencje i przeprowadzana jest weryfikacja wszystkich pracowników w rejestrach sprawców przestępstw na tle seksualnym?	2.Czy partnerzy mają kontakt z dziećmi?	2.W jaki sposób szkoła angażuje współpracowników ?	2.Jak zaprojektowano te usługi?	2.Jak te informacje są przechowywane i komu prezentowane ?	2.Czy w jakimkolwiek stopniu biorą w tym udział dzieci?
3.Jaki rodzaj kontaktu mają pracownicy z dziećmi w szkole?	3.Czy partnerzy stwarzają jakieś ryzyko dla dzieci?		3.Czy przy projektowaniu zwracano uwagę na bezpieczeństwo o dzieci korzystających z usług?	3.Jakie technologie wykorzystuje szkoła, wobec kogo?	
4. Czy występuje duża rotacja pracowników?	4.Czy partnerzy mają własną politykę ochrony dzieci? Czy pracują zgodnie z polityką SP27?		4.Czy brano pod uwagę różne potrzeby dzieci – np. chłopców/dziewcząt?		
5. Czy w szkole są pracownicy tymczasowi, praktykanci, wolontariusze?			5.Kto świadczy te usługi?		

OCENA RYZYKA					
Pracownicy	Partnerzy	Współpracownicy	Usługi	Komunikacja i technologia	Dochód/ Fundraising
6. Czy wszyscy pracownicy przechodzą szkolenie dot. ochrony dzieci przed rozpoczęciem pracy?					

Tabela „Obszary ryzyka”

Obszary ryzyka	Czynniki ryzyka	Znaczenie ryzyka (wysokie – średnie – niskie)	Jak zredukować ryzyko?	Działania do wdrożenia
Pracownicy	1. Jak rekrutowani są pracownicy szkoły? <i>Pracownicy są rekrutowani zgodnie z obowiązującymi przepisami.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	2. Czy sprawdzane są referencje i przeprowadzana jest weryfikacja wszystkich pracowników w rejestrach sprawców przestępstw na tle seksualnym? <i>Referencje pracowników są sprawdzane. Każdy pracownik jest weryfikowany w rejestrze sprawców przestępstw.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	3. Jaki rodzaj kontaktu mają pracownicy z dziećmi w szkole? <i>W szkole pracują nauczyciele, pracownicy administracji (sekretarka, intendentka, kucharki, sprzątaczkę, pomoc nauczyciela w przedszkolu, konserwator). Wszyscy mają kontakt z uczniami wynikający z zajmowanego stanowiska pracy.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	4. Czy występuje duża rotacja pracowników? <i>Nie występuje rotacja pracowników.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	5. Czy w szkole są pracownicy tymczasowi, praktykanci,	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy

Obszary ryzyka	Czynniki ryzyka	Znaczenie ryzyka (wysokie – średnie – niskie)	Jak zredukować ryzyko?	Działania do wdrożenia
	wolontariusze? <i>W szkole nie ma pracowników tymczasowych ani wolontariuszy. Czasem praktykanci odbywają praktykę w szkole.</i>			
	6. Czy wszyscy pracownicy przechodzą szkolenie dot. ochrony dzieci przed rozpoczęciem pracy? <i>Tak.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
Partnerzy	1.Jaki wpływ na dzieci lub kontakt z nimi mają partnerzy szkoły? <i>Partnerzy: ZPPP, Policja, Straż Miejska, Sąd, MOPS, ZHP, PTTK, Politechnika Częstochowska, Sanepid, Biblioteka Miejska, Kluby Sportowe, Fundacje i inni, mają pośredni wpływ na dzieci. Uczniowie podczas kontaktu zawsze przebywają pod opieką nauczyciela szkoły.</i>	średni	Zapoznanie partnerów z Polityką SP 27.	Podpisanie oświadczeń zapoznaniu
	2.Czy partnerzy mają kontakt z dziećmi? <i>Tak.</i>	średni	Zapoznanie partnerów z Polityką SP 27	Podpisanie oświadczeń o zapoznaniu
	3.Czy partnerzy stwarzają jakieś ryzyko dla dzieci? <i>Uczniowie podczas kontaktu zawsze przebywają pod opieką nauczyciela szkoły.</i>	średni	Zapoznanie partnerów z Polityką SP 27	Podpisanie oświadczeń o zapoznaniu
	4.Czy partnerzy mają własną politykę ochrony dzieci? Czy pracują zgodnie polityką SP27? <i>Tak.</i>	średni	Zapoznanie partnerów z Polityką SP 27	Podpisanie oświadczeń o zapoznaniu
Współpracownicy	1.Kim są współpracownicy szkoły? Jaki poziom i rodzaj kontaktu mają z dziećmi (np. konsultanci, wykonawcy, dostawcy usług)? <i>Szkoła nie ma współpracowników.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	2.W jaki sposób szkoła angażuje współpracowników ? <i>Szkoła nie angażuje współpracowników.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
Usługi	1.Czy szkoła usługi szkoła oferuje	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy

Obszary ryzyka	Czynniki ryzyka	Znaczenie ryzyka (wysokie – średnie – niskie)	Jak zredukować ryzyko?	Działania do wdrożenia
	dzieciom i rodzinom? <i>Szkoła nie oferuje usług.</i>			
Komunikacja i technologia	1.Z jakich obrazów i informacji związanych z dziećmi korzysta szkoła? <i>Szkoła wykorzystuje wizerunek i dane osobowe dziecka.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	2.Jak te informacje są przechowywane i komu prezentowane? <i>Zgodnie z przepisami prawa i opracowanymi zasadami.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	3.Jakie technologie wykorzystuje szkoła, wobec kogo? <i>Szkoła wykorzystuje technologie informacyjne i komunikacyjne:tablety, komputery, laptopy, tablice interaktywne , oprogramowania, platforma interaktywne Teams, , dziennik elektroniczny. Są wykorzystywane przez uczniów, nauczycieli, rodziców, partnerów.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
Dochód/ Fundraising	1.Jak szkoła pozyskuje fundusze czy generuje dochód? <i>Działalność szkoły finansowana jest ze środków samorządu terytorialnego.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy
	2.Czy w jakimkolwiek stopniu biorą w tym udział dzieci? <i>Dzieci nie biorą udziału w pozyskiwaniu dochodu szkoły.</i>	niskie	nie dotyczy	nie dotyczy

Tabela „Identyfikacja priorytetowych potrzeb informacyjnych i szkoleniowych”

Dziedzina	Kategoria (nauczyciele, wychowawcy, psycholog, pedagodzy, rodzice/opiekunowie, dzieci, personel pomocniczy)	Sposób zaspokojenia potrzeby (szkolenie wewnętrzne, e- learning, szkolenie zewewnętrzne, pogadanka)	Priorytet: wysoki – 4 niski – 1	Zasoby/ koszty
Podstawowa wiedza dotycząca praw dzieci oraz ochrony małoletnich przed przemocą i wykorzystywaniem	Pracownicy szkoły Rodzice/opiekunowie Uczniowie	Szkolenie wewnętrzne	4	Zasoby własne
Polityka ochrony małoletnich i procedury	Pracownicy szkoły Rodzice/opiekunowie Uczniowie	Szkolenie wewnętrzne	4	Zasoby własne
Identyfikacja ryzyka krzywdzenia; interwencja prawna	Pracownicy szkoły	Szkolenie wewnętrzne	4	Zasoby własne
Rozpoznawanie symptomów krzywdzenia	Pracownicy szkoły	Szkolenie wewnętrzne	4	Zasoby własne
Pomoc dzieciom krzywdzonym	Pracownicy	Szkolenie wewnętrzne	4	Zasoby własne
Zagrożenia dzieci w internecie	Uczniowie Rodzice/opiekunowie	Zajęcia z tematyczne, prelekcje, pogadanki	4	Zasoby własne
Narzędzia edukacji dzieci	Nauczyciele	Szkolenia zewewnętrzne, szkolenia rady pedagogicznej, lekcje otwarte, szkolenia i wymiana doświadczeń w ramach pracy zespołów	1	Zasoby własne
Wychowanie bez przemocy	Rodzice	Prelekcje, pogadanki	2	Zasoby własne

Dziedzina	Kategoria (nauczyciele, wychowawcy, psycholog, pedagodzy, rodzice/opiekunowie, dzieci, personel pomocniczy)	Sposób zaspokojenia potrzeby (szkolenie wewnętrzne, e- learning, szkolenie zewewnętrzne, pogadanka)	Priorytet: wysoki – 4 niski – 1	Zasoby/ koszty
Przemoc rówieśnicza	Uczniowie	Zajęcia z wychowawcą, prelekcje, pogadanki	3	Zasoby własne

Opis i analiza ankiety dla wychowawców – profilaktyka krzywdzenia dzieci

W ankiecie wzięło udział 16 wychowawców oddziałów przedszkolnych i klas I – VIII. Wszyscy zostali poinformowani o celu badań i zapewnieni o anonimowym charakterze badania.

Sytuacja ekonomiczna.

Jak wynika z przeprowadzonego badania ankietowego 81% wychowawców jest przekonanych, że nie ma zjawiska bezrobocia w rodzinach uczniów, 13% ma podejrzenie o tym zjawisku, a 6% nie ma takich danych. 75% ankietowanych twierdzi, że rodziny nie mają wyjątkowo trudnej sytuacji materialnej, 25% posiada podejrzenie o takiej sytuacji. 75% wychowawców uważa, że rodziny nie mają trudnej sytuacji mieszkaniowej, 19% ma podejrzenie o takiej sytuacji, a 6% nie ma danych w tym zakresie.

Sytuacja rodzinna.

Wyniki przeprowadzonych ankiet pozwalają na jednoznaczne stwierdzenie, że nie ma wielodzietności w rodzinach. Połowa badanych uważa, że nie ma samotnie wychowujących rodziców, a 31%, że są samotnie wychowujący rodzice. 88% wychowawców twierdzi, że nie ma rodzin zastępczych, a 12%, że są. 63% twierdzi, że są rodziny zrekonstruowane, czyli takie, gdzie jest partner nie będący rodzicem biologicznym dziecka, 25% nie ma takich danych, 6% wie, że są takie rodziny i 6% ma takie podejrzenie. 94% ankietowanych twierdzi, że nie ma rodzin adopcyjnych w szkole, 6%, że jest taka rodzina. Na podstawie analizy wyników badania można stwierdzić, że według 56% wychowawców nie ma przemocy między dorosłymi w rodzinie, 38% nie ma takich danych, a 6% ma podejrzenie. Jak twierdzi 56% badanych nie ma przemocy wobec innych dzieci w rodzinie, 38% nie ma takich danych, a 6% ma podejrzenie o takim zjawisku. Jeśli chodzi o uzależnienia w rodzinie, 63% badanych nie ma o tym żadnych danych, 25% jest przekonanych, że nie ma tego problemu w rodzinach, 6% że problem istnieje, a 6% ma podejrzenie. Zdaniem połowy ankietowanych nie ma przewlekłych chorób w rodzinie, 31% nie ma takich danych, 19% twierdzi, że są choroby przewlekłe w rodzinach. Jak twierdzi 56% badanych wychowawców rodziny nie są pod opieką kuratora. 25% uważa, że są, a 19% nie ma takich danych. Połowa ankietowanych

twierdzi, że nie ma zjawiska karalności w rodzinie (wszczętych postępowań, wyroków), 6% uważa, że istnieje, a 44% nie ma takich danych. Połowa badanych jest przekonana, że nie było interwencji policji w rodzinach uczniów, 44% nie ma takich danych, a 6% uważa, że były. Zdaniem połowy ankietowanych wychowawców nie było rozwodu w rodzinie, według 19% był. 19% nie ma takich danych, a 13% ma podejrzenie.

Rodzice/ opiekunowie.

Jak wynika z przeprowadzonych badań 94% badanych wychowawców twierdzi, że rodzice nie unikają kontaktu ze szkołą. 6% jest odmiennego zdania. 56% wychowawców twierdzi, że w rodzinach nie ma agresji w stosunku do dorosłych (krzyk, napastliwość), 31% nie ma takich danych, 13% ma podejrzenie o takim zjawisku. Połowa ankietowanych jest zdania, że nie ma agresji w stosunku do dziecka (szarpanie, krzyk, klapsy), 38% nie ma danych w tym zakresie, 13% ma podejrzenie, że przejawy agresji mogą występować. 94% badanych nie zauważyło, że żadnej próby odebrania dziecka ze szkoły pod wpływem alkoholu, 6% miało podejrzenie o takiej sytuacji. 75% wychowawców twierdzi, że nie są zaniedbywane potrzeby dziecka (fizyczne, psychiczne), 13% nie ma takich danych, 6% uważa, że są zaniedbywane potrzeby, 6% ma o tym podejrzenie. 69% ankietowanych wychowawców nie zauważa braku właściwej opieki medycznej (np. brak szczepień, niestosowanie się do zaleceń lekarza, brak leczenia, rehabilitacji), 13% jest odmiennego zdania i zauważa braki właściwej opieki medycznej, tyle samo nie ma danych w tym zakresie, 5% ma podejrzenie, że może tak być. 63% badanych nie zauważa problemów związanych z niepełnosprawnością intelektualną dziecka/ chorobą psychiczną rodzica, 6% jest odmiennego zdania i zauważa takie problemy, 19% ma podejrzenie tych problemów, 13% nie ma danych. 94% ankietowanych nie zauważa rażących braków dbałości o higienę (osobistą, otoczenia), 6% podejrzewa, że takie problemy mogą istnieć. 56% wychowawców twierdzi, że nie obserwuje zaburzeń psychicznych rodziców, 6% zauważa je, 38% nie ma takich danych. 94% badanych nie dostrzega niepokojących relacji rodzic – dziecko (rodzic unika kontaktu z dzieckiem, nie reaguje na płacz dziecka, nie mówi do niego, nie uśmiecha się, niechętnie przytula/ bierze na ręce, ma niewielką wiedzę na temat dziecka), 6% dostrzega niepokojące relacje. 69% wychowawców nie zauważa bezradności rodziców w sprawach wychowawczych, 13% je zauważa, tyle samo ma podejrzenie, 6% nie ma takich danych.

Dziecko:

56% wychowawców, którzy wzięli udział w badaniu spotyka się z nadrucliwością i nadpobudliwością dzieci, 13% ma podejrzenie takiego zachowania dzieci, 31% nie zauważa takiego zjawiska. 75% badanych twierdzi, że w rodzinach nie ma niepełnosprawnych dzieci (fizycznie, intelektualnie), 13% podaje, że są niepełnosprawne dzieci w rodzinach, tyle samo ma podejrzenie. 94% wychowawców nie zaobserwowało żadnych urazy na ciele dziecka, 6% ma podejrzenie, że urazy mogły być. 69% jest zdania, że nie ma przypadków przewlekłych chorób dzieci, 19% jest odmiennego zdania, 6% ma podejrzenie, 6% nie ma takich danych. 81% wychowawców nie zaobserwowało zaburzonego rozwoju psychomotorycznego dzieci, 13% ma podejrzenie, 6% nie ma takich danych. 56% nie zauważyło zaburzonego rozwoju

społecznego dzieci, 19% zauważyło zaburzony rozwój społeczny, tylko samo podejrzewa, 6% nie ma takich danych.

Opis i analiza ankiety dla uczniów – czynniki chroniące, czynniki ryzyka

W ankiecie wzięło udział 76 uczniów z klas V – VIII. Wszyscy zostali poinformowani o celu badań i zapewnieni o anonimowym charakterze badania.

Czynniki rodzinne

79% uczniów objętych badaniem ankietowym twierdzi, że warunki materialne rodziny są dobre, 17% uważa je za wystarczające, 4% za złe. 90% ankietowanych jest zadowolonych z atmosfery panującej w domu, 10% przeciwnie, nie jest zadowolonych z domowej atmosfery. 91% uczniów jest zadowolonych z kontaktów z rodzicami, 9% nie jest zadowolonych.

Czynniki środowiskowe

97% ankietowanych uczniów twierdzi, że nie miało w swoim środowisku styczności z narkotykami lub dopalaczami, 3% przyznaje, że miało. 86% uczniów nie miało w swoim środowisku styczności z alkoholem, 14% przyznaje, że miało styczność. 90% badanych twierdzi, że nigdy nie próbowało palić papierosy, w tym e – papierosy, 10% próbowało palić. 86% ankietowanych uczniów przyznaje, że nigdy nie było namawianych do spróbowania wyżej wymienionych substancji psychoaktywnych takich jak: papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze, 14% jest odmiennego zdania i przyznaje, że było namawianych. 61% uczniów twierdzi, że nie spotkało się ze zjawiskiem cyberprzemocy, 39% spotkało się z takim zjawiskiem.

Czynniki związane ze szkołą

Połowa uczniów, objętych badaniem jest zadowolonych ze szkoły, połowa jest odmiennego zdania. 62% uczniów jest zadowolonych z oferty zajęć dodatkowych proponowanych przez szkołę, 38% nie jest. 67% ankietowanych czuje się w szkole bezpiecznie, 33% nie czuje się bezpiecznie. 91% uczniów dobrze ocenia swoje kontakty z rówieśnikami, 9% ocenia je źle. 55% twierdzi, że w szkole nie występuje zjawisko agresji i/lub przemocy, 45% uważa, że zjawisko przemocy i agresji występuje na terenie szkoły. 80% uczniów twierdzi, że nie stosowano wobec nich przemocy na terenie szkoły, 20% ma odmienne zdanie. 74% badanych jest zadowolonych ze swoich kontaktów z nauczycielami, 29% nie jest. 71% jest zadowolonych ze swoich kontaktów z pracownikami szkoły, którzy nie są nauczycielami, 29% jest odmiennego zdania. 66% ankietowanych uczniów przyznaje, że używa w szkole telefonu komórkowego w innym celu niż nauka, 22% tylko w celu nauki szkolnej, 12% nie używa w szkole telefonu komórkowego.

Czynniki indywidualne

Jak przyznaje 49% uczniów, czasem zdarza im się używać wulgarnego słownictwa, 13% twierdzi, że tak używa wulgaryzmów, 38% twierdzi, że nie używa. 87% uczniów twierdzi, że nie zdarza im się celowo opuszczać zajęcia szkolne bez wiedzy rodziców i nauczycieli, 7% przyznaje, że zdarzają się takie sytuacje, tylko samo przyznaje, że czasem opuszczają zajęcia bez wiedzy dorosłych. Najważniejsze wartości w życiu według opinii uczniów to: być szczęśliwym człowiekiem 80%, być dobrym człowiekiem 76%, być godnym zaufania

człowiekiem 70%, osiągać sukcesy 71%, mieć dobry zawód 68%, pomagać innym 72%, dobrze zarabiać 71%, dobrze się uczyć 57%, mieć dobre oceny 49%, dobrze się bawić 80%. W czasie wolnym od nauki uczniowie: oglądają telewizję 51%, spotykają się ze znajomymi 67%, grają na komputerze 62%, korzystają z telefonu komórkowego 70%, uprawiają sport 49%, uczęszczają na zajęcia dodatkowe 37%, czytają 25%, słuchają muzyki 70%, nudzą się 43%.

Interwencje profilaktyczno – wychowawcze:

Od września do grudnia roku szkolnego 2023 / 2024 zanotowano następujące sytuacje problemowe: niechęć do powrotu uczniowie klasy VII do domu po wakacjach spędzonych z tatą, samookaleczenia uczniowie klasy VII, problemy emocjonalne ucznia w klasie VII, konflikt rówieśniczy oraz niechęć rodziców do siebie w klasie IV, V, problemy wychowawcze związane z problemami emocjonalnymi zgłoszone przez rodzica w klasie IV, VIII, problemy emocjonalno – społeczne dziecka w oddziale przedszkolnym.

Dwukrotnie występowano do Sądu Rodzinnego i Nieletnich z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną.

Podsumowanie:

Mocne strony	Słabe strony
Wysokie poczucie bezpieczeństwa w szkole w opinii rodziców, nauczycieli i większości uczniów.	Toalety jako mniej bezpieczne miejsca w szkole (przesiadki starszych uczniów i uczennic). Przejawy agresji i przemocy słownej i fizycznej – popchnięcia, uderzenia, zabawa w zabieranie i chowanie plecaków i innych przedmiotów, dokuczanie, wyzywanie, obrażanie, wulgaryzmy. Niewłaściwe zachowania w Internecie – rozpowszechnianie niechcianych treści, zdjęć, ośmieszanie, obrażanie.
Dobre samopoczucie uczniów w szkole: posiadanie przyjaciół, kolegów i koleżanek, obecność kolegów i koleżanek, wspólne spędzanie czasu, przyjazna atmosfera, życzliwość ze strony nauczycieli i pracowników niepedagogicznych.	Złe samopoczucie uczniów w szkole: zbyt duża ilość nauki, zbyt duża ilość sprawdzianów, kartkówek, prac domowych, brak czasu wolnego. Obniżony nastrój, zaburzenia lękowe.
Podejmowanie działań w celu eliminowania zagrożeń oraz wzmacniania właściwych zachowań (interwencje profilaktyczne, wychowawcze, skierowanie prośb do Sądu o wgląd w sytuację rodzinną).	Brak jednomyślności uczniów i rodziców na temat efektywności podejmowanych działań mających na celu eliminowanie zagrożeń. Niedostrzeżenie problemów uczniów przez

Mocne strony	Słabe strony
Konsekwentne reagowanie na niewłaściwe zachowania uczniów przez wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły.	nauczycieli. Udzielanie niewystarczającego wsparcia w razie trudności wychowawczych. Brak psychologa w szkole.
Dobra znajomość wśród uczniów zasad zachowania, praw i obowiązków, norm obowiązujących w szkole.	Pomimo znajomości przez uczniów zasad zachowania, praw i obowiązków, norm obowiązujących w szkole, to nie wszyscy się do nich stosują.
Brak rażącego naruszania zasad zachowania, norm obowiązujących w szkole.	
Duża znajomość wartości wśród uczniów.	
Szkoła uznawana jest jako bezpieczne miejsce, wolne od środków psychoaktywnych - brak zanotowanych przypadków posiadania / używania środków psychoaktywnych na terenie szkoły.	Zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi (telefon komórkowy, gry komputerowe).
Dobra współpraca z rodzicami.	Brak zaangażowania ze strony niektórych rodziców lub nadmierna aktywność wynikająca z nadopiekuńczości lub chęci kontrolowania.

Uwarunkowania i konsekwencje zachowań ryzykownych uczniów zestawione na podstawie diagnozy przeprowadzonej według czynników chroniących i czynników ryzyka.

Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole				
Grupy czynników	Czynniki chroniące		Czynniki ryzyka	
	Czynniki chroniące wynikające z diagnozy	Rekomendacje	Czynniki ryzyka wynikające z diagnozy	Rekomendacje
Czynniki rodzinne	79% uczniów objętych badaniem ankietowym twierdzi, że warunki materialne rodziny są dobre, 17% uważa je za wystarczające. 90% ankietowanych jest zadowolonych z atmosfery panującej w domu. 91% uczniów jest zadowolonych z kontaktów z rodzicami.	Prowadzenie przez specjalistów w szkole wsparcia w zakresie poradnictwa wychowawczego. Budowanie dobrych relacji dziecko – rodzice, tworzących kapitał życiowy i wzmacniających odporność psychiczną dzieci. Pomoc rodzinie w angażowaniu dzieci w działania prospołeczne.	4% uczniów objętych badaniem ankietowym twierdzi, że warunki materialne rodziny są złe. 10% ankietowanych nie jest zadowolonych z domowej atmosfery. 9% badanych uczniów nie jest zadowolonych z kontaktów z rodzicami.	Diagnozowanie środowiska ucznia – rozpoznawanie warunków życia i nauki. Zwiększenie działań wychowawczych, opiekuńczych wobec rodzin (pomoc socjalna, poradnictwo, zajęcia WDŻ). Pomoc rodzicom w rozwiązywaniu trudnych sytuacji szkolnych i rodzinnych.

Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole

Grupy czynników	Czynniki chroniące		Czynniki ryzyka	
	Czynniki chroniące wynikające z diagnozy	Rekomendacje	Czynniki ryzyka wynikające z diagnozy	Rekomendacje
Czynniki związane ze szkołą	<p>50%, czyli połowa uczniów, objętych badaniem jest zadowolona ze szkoły.</p> <p>62% uczniów jest zadowolonych z oferty zajęć dodatkowych proponowanych przez szkołę.</p> <p>67% ankietowanych czuje się w szkole bezpiecznie.</p> <p>91% uczniów dobrze ocenia swoje kontakty z rówieśnikami</p> <p>55% twierdzi, że w szkole nie występuje zjawisko agresji i/lub przemocy.</p> <p>80% uczniów twierdzi, że nie stosowano wobec nich przemocy na terenie szkoły.</p> <p>74% badanych jest zadowolonych ze swoich kontaktów z nauczycielami.</p> <p>71% jest zadowolonych ze swoich kontaktów z pracownikami szkoły, którzy nie są nauczycielami.</p> <p>12% nie używa w szkole</p>	<p>Kształtowanie u uczniów przekonania, że większość młodych ludzi nie miała kontaktu z substancjami psychoaktywnymi.</p> <p>Prowadzenie w klasach zajęć wzmacniających postawy przeciwne zażywaniu środków odurzających oraz innym zagrożeniom cywilizacyjnym.</p>	<p>50%, czyli połowa uczniów, objętych badaniem nie jest zadowolona ze szkoły.</p> <p>38% uczniów nie jest zadowolonych z oferty zajęć dodatkowych proponowanych przez szkołę.</p> <p>33% uczniów nie czuje się bezpiecznie w szkole.</p> <p>9% uczniów źle ocenia swoje kontakty z rówieśnikami.</p> <p>45% uważa, że zjawisko przemocy i agresji występuje na terenie szkoły.</p> <p>20% uczniów twierdzi, że stosowano wobec nich przemoc na terenie szkoły.</p> <p>26% badanych nie jest zadowolonych ze swoich kontaktów z nauczycielami.</p> <p>29% nie jest zadowolonych ze swoich kontaktów z pracownikami szkoły, którzy nie są nauczycielami.</p> <p>66% ankietowanych uczniów przyznaje, że używa w szkole telefonu komórkowego w innym celu</p>	<p>Budowanie relacji rówieśniczych i pozytywnego klimatu w klasie.</p> <p>Dostarczenie rodzicom, nauczycielom i innym pracownikom szkoły aktualnej wiedzy o:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zagrożeniach występujących w środowisku szkolnym i lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, - funkcjonowaniu młodych ludzi w świecie wirtualnym.

Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole

Grupy czynników	Czynniki chroniące		Czynniki ryzyka	
	Czynniki chroniące wynikające z diagnozy	Rekomendacje	Czynniki ryzyka wynikające z diagnozy	Rekomendacje
Czynniki związane ze środowiskiem lokalnym	<p>97% ankietowanych uczniów twierdzi, że nie miało w swoim środowisku styczności z narkotykami lub dopalaczami.</p> <p>86% uczniów nie miało w swoim środowisku styczności z alkoholem.</p> <p>90% badanych twierdzi, że nigdy nie próbowało palić papierosy, w tym e – papierosy.</p> <p>86% ankietowanych uczniów przyznaje, że nigdy nie było namawianych do spróbowania substancji psychoaktywnych takich jak: papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze.</p> <p>61% uczniów twierdzi, że nie spotkało się ze zjawiskiem cyberprzemocy.</p>	<p>Realizacja programów profilaktycznych, w tym programów rekomendowanych.</p> <p>Bezpośrednie wsparcie nauczycieli i specjalistów.</p> <p>Działania związane z przekazywaniem narzędzi do samopomocy: warsztaty z zakresu radzenia sobie ze stresem, uczenie obniżania napięcia, kierowanie uczniów i rodziców do odpowiednich instytucji pomocowych, zbiórki materialne, organizacja ciekawych wyjść.</p> <p>Planowanie oferty⁶⁸ pozalekcyjnej, umożliwiającej:</p>	<p>3% przyznaje, że miało w swoim środowisku styczność z narkotykami lub dopalaczami.</p> <p>14% przyznaje, że miało styczność z alkoholem.</p> <p>10% próbowało palić papierosy, w tym e – papierosy.</p> <p>14% przyznaje, że było namawianych do spróbowania substancji psychoaktywnych takich jak: papierosy, e-papierosy, alkohol, narkotyki, dopalacze.</p> <p>39% spotkało się ze zjawiskiem cyberprzemocy.</p>	<p>Przygotowanie oferty zajęć dodatkowych, zgodnie z potrzebami uczniów w szkole i ich zainteresowaniami.</p> <p>Budowanie przyjaznego klimatu społecznego w klasie i szkole.</p>

Mapa środowiskowa czynników chroniących i czynników ryzyka w szkole				
Grupy czynników	Czynniki chroniące		Czynniki ryzyka	
	Czynniki chroniące wynikające z diagnozy	Rekomendacje	Czynniki ryzyka wynikające z diagnozy	Rekomendacje
Czynniki indywidualne, tzw. kapitał życiowy.	<p>38% twierdzi, że nie używa wulgarnego słownictwa.</p> <p>87% uczniów twierdzi, że nie zdarza im się celowo opuszczać zajęcia szkolne bez wiedzy rodziców i nauczycieli.</p> <p>Najważniejsze wartości w życiu według opinii uczniów to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - być szczęśliwym człowiekiem 80%, - być dobrym człowiekiem 76%, - być godnym zaufania człowiekiem 70%, - osiągać sukcesy 71%, - mieć dobry zawód 68%, - pomagać innym 72%, - dobrze zarabiać 71%, - dobrze się uczyć 57%, - mieć dobre oceny 49%. 	<p>Rozpoznawanie potrzeb i potencjału indywidualnego uczniów, stanowiących istotną bazę w budowaniu pozytywnych relacji, dobrego klimatu społecznego, konstruowaniu oferty edukacyjnej, wychowawczej i profilaktycznej.</p>	<p>13% twierdzi, że tak używa wulgarnego słownictwa.</p> <p>49% uczniów twierdzi, że czasem zdarza im się używać wulgarnego słownictwa.</p> <p>7% uczniów twierdzi, że zdarza im się celowo opuszczać zajęcia szkolne bez wiedzy rodziców i nauczycieli.</p> <p>7% uczniów twierdzi, że czasem zdarza im się celowo opuszczać zajęcia szkolne bez wiedzy rodziców i nauczycieli.</p> <p>Najważniejsze wartości w życiu według opinii uczniów to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobrze się bawić 80%. <p>W czasie wolnym od nauki uczniowie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nudzą się 43%. 	<p>Podjęcie działań wynikających z programu wychowawczo – profilaktycznego, prozdrowotnego.</p> <p>Ochrona i wzmacnianie zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży.</p>

Na podstawie przeprowadzonych badań należy stwierdzić, że :

- W szkole nie pracują osoby mogące zagrażać bezpieczeństwu małoletnich – pracownicy są rekrutowani zgodnie z przepisami prawa. Małoletni deklarują duże poczucie bezpieczeństwa, zadowolenia ze szkoły, oferty zajęć pozalekcyjnych, kontaktów z nauczycielami i pracownikami niepedagogicznymi.
- Partnerzy szkoły mają kontakt z małoletnimi, głównie pośredni. Małoletni zawsze pozostają pod opieką nauczycieli szkoły.
- Pracownicy raczej wiedzą, jak rozpoznawać symptomy krzywdzenia małoletnich oraz jak podejmować interwencję w przypadku podejrzenia, że małoletni jest ofiarą przemocy w szkole lub w rodzinie. Szkoła posiada procedurę „Niebieskie Karty”. Szkoła współpracuje z instytucjami, sytuacja zgłoszona w tym roku do Sądu z prośbą o wgląd w sytuację rodzinną została w drodze postępowania umorzona.
- Małoletni dowiadują się, jak unikać zagrożeń w kontaktach z dorosłymi i rówieśnikami – w realnym świecie oraz w internecie. Odbywa się to na zajęciach z wychowawcą, pedagogami, psychologiem, zajęciach wychowania do życia w rodzinie, prowadzonych przedsięwzięciach profilaktyczno – wychowawczych. Małoletni deklarują brak kontaktu ze środkami psychoaktywnymi. Wielu deklaruje, że spotkało się ze zjawiskiem przemocy rówieśniczej i cyberprzemocy. Mimo ciągłej edukacji w tym temacie wciąż zdarzają się sytuacje dokuczania innym i zamieszczania niewłaściwych treści w internecie.
- Małoletni mają stały dostęp do informacji, gdzie szukać pomocy w trudnych sytuacjach życiowych poprzez zajęcia z wychowawcą, pedagogami, psychologiem.
- Rodzice, w miarę możliwości, dowiadują się, jak wychowywać dziecko bez przemocy i uczyć je zasad bezpieczeństwa na spotkaniach z wychowawcami, pedagogiem, poprzez informacje przekazywane drogą elektroniczną.

Wnioski:

W związku z wprowadzeniem w szkole standardów ochrony małoletnich przed krzywdzeniem niezbędne jest wprowadzenie działań mających na celu przekazanie podstawowej wiedzy dotyczącej:

- praw dzieci w oparciu o Konwencję o prawach dzieci,
- ochrony małoletnich przed przemocą i wykorzystywaniem,
- Polityki ochrony małoletnich i procedur,
- identyfikacji ryzyka krzywdzenia, interwencji prawnej,
- rozpoznawania symptomów krzywdzenia małoletnich,
- pomocy krzywdzonym małoletnim,
- zagrożeń małoletnich w internecie,
- wychowania bez przemocy,
- przemocy rówieśniczej.

Opracowały:

Izabela Korpas,

Renata Wawrzak,

Edyta Mastalercz